

చందమామ

పిల్లల మాసపత్రిక

OCT. '47

6

CHANDAMAMA

Chandamama Oct. '47

Photographed by Marcus Bartley

భరణి వారి

రత్నమాల

భానుమతి.. సె.యస్ ఆర్
చార్లెస్ సుబ్బారావు ఆరణి
నాగేశ్వరరావు హేతులత...

Studio. NEWTONE

Direction RAMAKRISHNA.. Story Dialogues & Songs SAMUDRALA.. Music.. SUBBARAMAN
Dancers V. RAGHAVIAH

BHARANI PICTURES, T. Nagar, MADRAS.

సంతానం

తెలుగు వారపత్రిక

ఆంధ్రదేశానికి సంబంధించిన సమగ్రవార్తలను వారం వారం ప్రకటించి తద్వారా ఆంధ్రజాతిని ఐక్యపరిచే ఆశయంతో సంచారి అక్టోబరులో వెలువడుతుంది. వేడివేడి వార్తలను మాకు అందించి ఆంధ్రసోదరులు మా ఉద్యమానికి సహకారం ఇవ్వాలని మా ప్రార్థన.

అ ఫి ను :

37, ఆచారప్పన్ వీధి — జి. టి. మద్రాసు

స్త్రీకి సంతానం సహజమైన కారక

లోద్ర

దానిని సఫలత నాంధిస్తుంది*

లోద్ర అంతటా వారును

శ్రీ సరికుటేరం అమిటిక్.
మదరాస్

WE
WANT
STAR OF
INDIA!
PENCILS!

For Work
On The 1st

AVAILABLE FROM ALL DEALERS

MADRAS PENCIL FACTORY-MADRAS

మదరాస్ పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ :: మదరాస్

చదువుకోండి

భోగి - ఉండ్రాళ్ళతదై	 6	నక్కబావ	 33
చందమామ ఆత్మకథ	 7	తెనాలి రామలింగం	 38
జయాభిజై భవ-దిగ్విజయభవ	10	తోకపీకుడుగాడు	 42
చండరాముడు	 13	రామచిలుక	 46
దెయ్యం అరుపు	 17	కుందేలుయుక్తి	 48
కాకమ్మక్క కథ	 21	జోలపాటలు	 52
గుగ్గిళ్ళ పాటలు	 24	ఆరాత్రి (పోటీవ్యాసం)	54
తండ్రి కొడుకులు	 29	చందమామ పజిల్	 56

ఇంకా, ఇంకా, ఎన్నో!

సాలు చందా
5-0-0

చందమామ

విడి ప్రతి
0-6-0

పిల్లల మాసపత్రిక

చందమామలో పిల్లల రచనలూ, పిల్లల ఫొటోలూ ప్రకటిస్తాము. చక్కని ఫొటోలు కార్డు నైజులో తీయించి 0-0-9 విళ్ళతో పంపాలి. ఫొటో ప్రకటిస్తే ఉంచుకుంటాము. లేకపోతే తిప్పిపంపుతాము. అచ్చు పడని రచనలు తిరిగి కావాలంటే కవరుమీద తమ అడ్రసు రాసుకుని విళ్ళ అంటించి, వ్యాసంతోపాటే మాకు పంపాలి. లేకపోతే మేము తిప్పి పంపలేము. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు పెంచి లాభముండదు. ఈ విషయాలు ముఖ్యంగా గమనించి మాకు సహాయపడమని మా ప్రార్థన.

ఆఫీసు :

37, ఆచారప్పన్ వీధి : మద్రాసు 1

పిల్లల మాసపత్రిక

సంపుట 1

2 అక్టోబరు 1947

సంచిక 4

బాలకుల దీవెనలు
బ్రహ్మ దీవెనలు!

పాపలూ !

అక్టోబరు రెండు గాంధీ తాతయ్య వుట్టినరోజు. ఆనాడు మనదేశమంతటా ఉత్సవాలు జరుపుకుంటారు. గాంధీ మహాత్ముడు చిరంజీవికావాలని అందరూ కోరుకుంటారు. కాని అవి పెద్దల కోరికలు, ప్రార్థనలు. పిల్లల దీవెనలు కావు. గాంధీ తాతయ్యకు నూట ఇరవై అయిదు ఏళ్లు బ్రతకాలనిఉంది. మీ బాలకులంతా కలిసి ఏకగ్రీవంగా గాంధీ తాతయ్యను దీవించండి. ఆయన నూట పాతిక ఏళ్లు బ్రతుకుతాడు. వారికోరికా యీదేరుతుంది, మనదేశానికి మేలు చేకూరుతుంది.

చందమామ

భో గి - ఉం ద్రా క్ష త దై

దీవి భానుమతీదేవి

భోగిపండుగనేడు ముత్యాలతల్లి
వేగమే గోరింట పెట్టుకోవమ్మ
చిన్నారి చేతిలో శ్రీకారమిడుదు
పాదాలగోరింట పారాణిపెడుదు
చిట్టుముట్టాడితే శ్రీకారమిడను
బావురుమంటేను పారాణియిడను
పసితల్లి అరచేయి పగడాలరేకు
చిటితల్లి పాదాలు చెంగల్వపూలు
అదరిపడకండమ్మ అదరిపడకండి
అంతలోనేపండు అమ్మాయిచేయి

★
ఉండ్రాల తద్దాయె, యివ్వాలమనకు
ఊగవే ఉయ్యాల మాయమ్మనీవు;
ఉయ్యాలలోనీవు వూగకుంటేను
ముసలిమొగుడబ్బునే మురిపములతల్లి
తద్దెపండుగనేడు ప్రొద్దెక్కెనమ్మ
నిద్దురపిడిరా నాముద్దుతల్లి!

నా ఆత్మ కథ

చందమామ

“జయభి జయభవ! దిగ్విజయ దివటానికి ఇంట్లో ఎంతైనా గోల భవ!” అంటూ మీరంతా రంగురంగుల చేస్తారు. గులాబులోపేసే తుంగగడ్డల విల్లంబులు పట్టుకొని దసరా పండు పొడికోసం మీరు ఎన్ని తంటాలైనా గడు బయలుదేరుతారు. మీలో ప్రతివారు పడిఉంటారు.

కొత్తడుస్తులు తోడుక్కుంటారు. “మామయ్యా, యివి ఎప్పటి సంగ ఎన్నడూ బడికి వెళ్లనివాళ్లుకూడా ఆ తులు?” అని బిస్తీ కుర్రవాళ్లు నన్ను పండుగకైనా తప్పకుండా బడికి వెళ్లు వెక్కిరించవచ్చును. వాళ్ళకు నేను చెప్ప తారు. ఎంత మొద్దబ్బాయికైనా “ధర గలిగింది ఒక్కటే. పల్లెటూళ్ళల్లోని పింహాసనమై” అన్న పద్యం వస్తుంది. వీధిబళ్లకు ఒకసారివెళ్ళి చూచిరమ్మం లేదా, “అయ్యవారికిజాలు అయిదు వర టాను. ఈ రోజుకుకూడా కోలాటాలు హాలు, పిల్లవాండ్రకు జాలు పప్పు కనిపిస్తాయి. పిల్లల దిగ్విజయ నాదా బెల్లాలు,” అన్న రెండు చరణాలైనా లతో వీధులు దద్దరిల్లుతుంటాయి. ఇంత పట్టుబడుతాయి. కోలాహలం ఎందుకు జరుగుతున్నదో,

దసరా పండుగ వస్తున్నది అన మనవాళ్ళు దసరా పండగ ఎందుకు గానే మీలో చాలమంది కోలాటపు చేస్తున్నారో మీకు తెలుసునా? కర్రలు, విల్లంబులు, కోతులు సంహారమహర్షివమినాటికి వానలు వెనుక

***** చందమామ *****

బట్టిపోతాయి. శరదృతువు ప్రారంభమౌతుంది. ఆకాశంలో నీలమేఘాలు కనిపించవు. దూదిపింజలులాగా తెల్లమబ్బులు అక్కడక్కడ ఉంటాయి. రాత్రింతలు వెన్నెల అప్పుడేపిండిన ఆవుపాలలాగా ప్రసరిస్తూ ఉంటుంది. బురదఉండదు. చేలు పైరుపచ్చలతో నిండి కళకళలాడుతుంటాయి.

పరరాజులమీదికి దండెత్తటానికి ఇదే మంచి అదను. సైన్యాలతో తరలిపోవటానికి వానలు వాగుళ్ళు అడ్డురావు. నదులు ఏళ్ళు సన్నగిల్లి ఉంటాయి.

అందువల్ల తేలికగా దాటిపోవచ్చును. సేనకు కావలసిన ఆహారపదార్థాలు తేలికగా లభిస్తాయి. రెండు మూడు నెలల పాటు యుద్ధాలుచేసి జయించేనాటికి చేలు విరగపండి ఉంటాయి. శత్రువుల ధనధాన్యాలు అప్పుడు తేలికగా దోచి తెచ్చుకోవచ్చును. ఈ వీళ్లను చూచుకొనే పూర్వంరాజులు విజయదశమినాడు దిగ్విజయ యాత్రకు బయలుదేరేవాళ్ళు. పూర్వం శ్రీరామచంద్రుడు రావణుని మీదికి ఈ ముహూర్తాననే దండెత్తి వెళ్ళాడు. విరటుని గోవులు కాజేసిన

కొరవలమీదికి అడ్డునుడు ఈ దశమి నాడే బయలుదేరి దారిలో జమ్మిచెట్టు మీద దాచిన గాంధీవంపుచ్చుకొన్నాడు. అందుకనే మనం విజయదశమినాడు శమీ (జమ్మి) పూజ ఆయుధపూజ జరుపుతాము.

ప్రజలలోదైర్యశక్తులను పెంపొందించటానికి, మనపెద్దలు మహర్షులమి ఉత్సవాలు జరుపుతున్నారు. ఈ సంప్రదాయం మన దేశమంతటా ఉంది. ఈ సంగతి మీరు మరచిపోకండి. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. ఈ రోజుల్లో

విల్ల మ్ములతో యుద్ధంచేయనిమాట నిజం. మనకు మనమే రాజులం, మనకు మనమే ప్రజలమన్న మాట నిజం. అయినా యీ సంప్రదాయాన్ని మరచి పోగూడదు. అసత్యం అధర్మంతో పోరాటం మనకు ఉండనే ఉంది. ఇవి ఎప్పటికప్పుడు కొత్త కొత్త అవతారాలెత్తి మనమీద దండయాత్ర చేస్తుంటాయి. అందువల్ల మనం సిద్ధంగా ఉండాలి. మన దైర్య సాహసాలు పెంపొందాలి. ఇది జ్ఞాపకం ఉంచుకొని విజయదశమి జరపండి.

జయాభి జయీభవ - దిగ్విజయీభవ

ఓభారతీయుడా ఓయాంధ్రవీర !
 మనజాతి యగచాట్లు మరువబోకోయి
 మనవారి శౌర్యమ్ము మరచిపోకోయి!
 వర్తకమ్మునకని పాశ్చాత్యులిటకు
 విచ్చేసి కోటలు పెట్టించినారు
 అదిచూచి మనవార లడలించియుడుగ
 ఆత్మరక్షణకంచు ఆచ్చికాలాడి
 నమ్మించి వంచించి నారయా దొరలు
 సేనల విరివిగాచేరంగదీసి
 క్రమముగా దేశమ్ము కాజేసినారు.
 అధికార మారీతి అబ్బినయంత
 జాతీయవృత్తుల నమయించినారు
 రాణివాసములోని రత్నాలుమణులు
 బండారములలోని పైడినాణెములు
 సీమకుబంపిరి స్త్రీమర్లలోన
 మరనూలు బట్టలు మనదేశమందు
 గుప్పించినారయా కోకొల్లలుగను
 మనవారి సరకులు మనదేశమందె
 అమ్ముడుపోకుండ ఆకట్టివారు
 నన్నవల్వలునేయు సాలీలబిలిచి
 చేతివ్రేళ్లనువారు ఛేదించినారు
 జాతిచదువులుచెప్ప సంస్థలన్నిటిని
 మూసివేయించిరి మోమోటలేక
 ఆసంస్థలధనమ్ము లపహరించిరిగ
 సేద్యంపుటానరులు చెడిపోయిరై తు

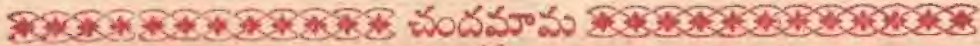
మొరవెట్టుకొన్నను ముసిముట్టరై రి
 పండిన పంతున ప్రజకండకుండ
 చేర్పించినారయా సీమకు దొరలు
 ఇట్టి తంత్రాలతో ఈదేశమెల్ల
 అల్లకల్లోలమై ఆగమైపోయె
 తూమదేవతయంత గజెలుకట్టి
 ఆమూలనుండియు ఈమూలదాక
 తైత్తక్కలాడుచు తారసిల్లినది
 అజ్ఞాన రాక్షసి ఆవహించినది
 ఏమూలజూచినా ఏడ్చుబొబ్బలుర
 అదిచూచి మనవార లల్లాడినారె
 మనసులోపల నెంతో మ్రగ్గిపోయారు
 ఎటువంటిదేశాని కెటువంటిదశలు?
 ఎటువంటి జాతికి ఎట్టియిక్కట్లు?
 ఎటువంటి సంస్కృతి కెట్టిదుఃస్థితిర?
 అనుచు లోలోపలే అలమటిల్లారు
 పారతంత్ర్యమువల్ల ప్రభవించెనిది
 దొరలనందర పారద్రోలబోకున్న
 ఈగతిపోదయ్య ఈగడలేదు
 మనజాతి కింకను మర్యాదలేదు
 ఒడలిలోపల నెత్తురుండునందాక
 ముక్కున మూర్పులు పాలయునందాక
 ఈపట్టిన కృపాణమిక దింపబోము
 భారతమాత నీ పాదమ్ములాన
 అని ప్రతిజ్ఞలుచేసి యా ఝాన్సిలక్ష్మి

మొదలైన యోధులు కదలి ఆంగ్లేయ
 సేనలనెదిరించి చెండాడినారు
 పోరాట మీరీతి ఘోరమ్ముగాను
 సాగించుచున్నంత శౌర్యమ్ముదెల్లి
 తెరువేదిమనకంచు తెల్లదొరలుండ
 స్వార్థంబుగోరిన సంస్థానపతులు
 దేశకారవమైన తిలకింపకుండ
 స్వాతంత్ర్య భాగ్యమ్ము సమయువంచనక
 యుద్ధమ్ముచేసిరీ ఒరులతోగలిసి
 దానితో మనవారి తంత్రంబు సెడియె
 జాతీయయోధుల సన్నాహమణగె
 పరులకు దేశమ్ము స్వాధీనమయ్యె
 నాటి స్వాతంత్ర్య రణమ్ములోపలను
 ఎందరుమన్నీలు ఇలకొరిగినారొ
 చెప్పలేక చరిత్ర చిన్నవోయినది.
 ఆపైని యగచాట్లు అన్నిన్నికాపు
 దారిద్ర్య దేవత తండనాలాడె
 ఓయనిపిల్చినా కోయనిపల్కె
 ఇదిచూచి మనవార లిక పై పలేక
 కాంగ్రెస్సు పేరుతో ఘనమైనసంస్థ
 స్థాపించినారయా జాగృతితెచ్చి
 స్వాతంత్ర్యమని ప్రజ పరవళ్లుత్రొక్కె
 ఈదేశమంతాను మూడెయన్నారు
 మాయింటి పెత్తనము మూడెయన్నారు
 ఉప్పుపై పన్నంక ఓర్చుమన్నారు
 కాంగ్రెస్సు పగ్గాలు గాంధీజీపట్టె
 విజయుని పోల్కిగా వీరజహ్వరుడు
 పూరించె శంఖమ్ము బొమ్ము బొమ్మునుచు

దానితో ఉప్పొంగి దర్పమ్ముపెరిగి
 తండోపతండాలు తరలిరిజనులు
 సింహగర్జనలంత చెలరేగిపోయె
 స్వాతంత్ర్య కాంక్షతో శబ్దించెదిశలు
 జాతివీరులతోడ జైల్లన్నినిండె
 దేశాభిమానముల్ తెప్పలై తేలె
 ఆవిజృంభణచూచి ఆయస్సు క్రుంగి
 ఆంగ్లేయపాలకు లట్టిట్టులగుచు
 ఆర్ది నెన్నుల కత్తులాడించినారు
 ఊరకే కొండర నురితీసినారు
 బరువుగా శిక్షలు వడ్డించినారు
 కలవారి యాస్తులు కలుపుకొన్నారు
 అన్నిచేసినగూడ అణుమాత్రమైన
 జాతీయభావమ్ము సమసిపోదయ్యె.
 అసహాయ శూరుండు నద్వితీయుండు
 గాంధీమహాత్ముండు కళవళంపడక
 జాతీయవాదుల సమకూర్చియొకట
 నాయకత్వముపూని నడిపించినాడు
 శాంతమ్ముగా పోరుసాగించినాడు
 ఆ అహింసావిధి కఘలదేశములు
 పులకించి చూచెరా తలయూచి మెచ్చె
 జాతీయయోధుల శౌర్యంబుకోడి
 సంధియన్నారు విజాతీయప్రభులు
 సాగెరా యంతట స్వాతంత్ర్యరథము
 ఎగెరెరా మనశెండ ఎఱ్ఱనికోట
 కనులార యొకసారి కనుగొమ్మునీవు
 జేజేలు కొట్టరా చేయెత్తినీవు
 ఎలుగెత్తి పాడరా యాజాతిగీతి

నవ్వు

1000000000

ఫక్కున సూర్యుడు నవ్వాడంటే
పట్టపగలు ఈ లోకముకు,
ఫక్కున చంద్రుడు నవ్వాడంటే
చల్లని వెన్నెల జగములకు,
ఫక్కున పాపడు నవ్వాడంటే
పరమానందం నీకూ నాకూ,
అవునా కాదా అలివేణి !

పి. వాణి, కెజివాడ.

	¹ భా	² ర	³ లీ	⁴ ము	దు		వ
⁵ బు		⁶ వీ	ర	⁷ క్తి		మ	జ
⁸ ధ	⁹ ర		ము		¹⁰ త్రి	ర	లు
¹¹ వా	స	న		¹² లు		క	జ
¹³ ర	ము		¹⁴ ధి		¹⁵ క	త	వా
ము		¹⁶ బా	లి	¹⁷ క		ము	బు
	¹⁸ నూ	టు	ము	ప్పు	ది		

ఉండాలోయ్ ఉండాలి

శ. వరలక్ష్మమ్మ

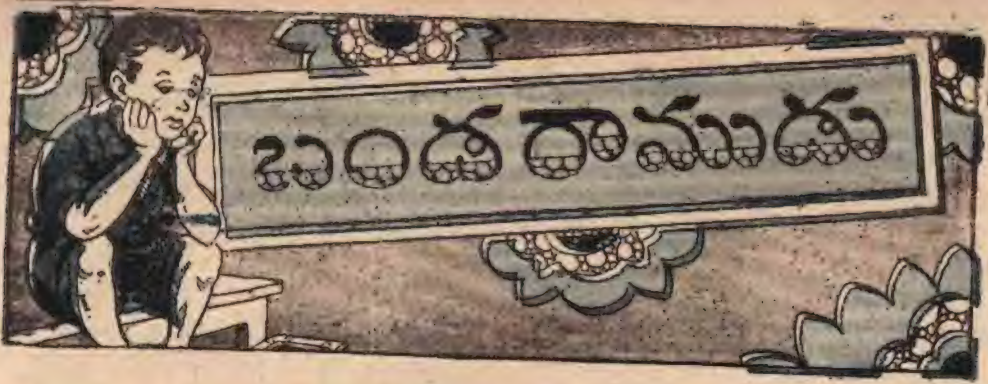
విల్లిలకు పలక
తాతకు పిలక
మంచానికి నులక
ఉండాలోయ్ ఉండాలి!

రైతుకు యెద్దు
బిడ్డలకు ముద్దు
కొంటెకు గుద్దు
ఉండాలోయ్ ఉండాలి!

వేషానికి విగ్గు
బిడ్డలకు ఉగ్గు
స్త్రీలకు సిగ్గు
ఉండాలోయ్ ఉండాలి!

మేడకు మెట్లు
నీడకు చెట్లు
పొలముకు గట్లు
ఉండాలోయ్ ఉండాలి!

కాఫీకి కప్పు
కాలికి చెప్పు
కూరకు ఉప్పు
ఉండాలోయ్ ఉండాలి!

శృంగారం మేష్టారు క్లాసునంతా బెంచి ఎక్కించినరోజునుంచి కొందరు రొడీ పిల్లకాయలు రోజూ ఎక్కడినుంచో నల్లల్ని తెచ్చి మేష్టారి బల్లమీదనో కుర్చీమీదనో వేస్తూ ఉండేవారు. నేను మాత్రం వీళ్ళతో ఎన్నడూ కలవలేదు. వాళ్ళంతా రెండోక్లాసుకు పూర్వవిద్యార్థులు, పాఠకాపులు.

ఒరోజు మేష్టారి మెడపట్టిమీద పోతంత నల్ల పాకుతూ కనిపించింది. దాన్ని పట్టుకుని తీసేద్దామని నేను చప్పున వెళ్ళాను. అది బాగా నెత్తురు పోసుకుని తెగబలిసి ఉంది. నేను పట్టుకోగానే అనల్లిపోతు మడగవిచ్చినట్టు విచ్చింది. దాని నెత్తురు మేష్టారి తెల్లని మెడపట్టిమీద ఎర్రగా చిమ్మింది. “మేష్టారూ, మీ మెడపట్టినిండా నెత్తురందీ, పార్,” అని ఒక కుర్రాడు కేక

పెట్టాడు. మేష్టారు వెంటనే జేబులో నుంచి చిన్న అద్దంతీసి చూసుకున్నాడు. అప్పుడప్పుడూ అద్దంలో తన అంద చందాలు చూసుకోవటం మా మేష్టారికి అలవాటు. అద్దంలో ఆయనకు నెత్తురు మరక కనిపించింది. వెంటనే బెత్తంతో మేష్టారు నావీపుమీద తా షా మర్పా వాయించాడు.

“నన్నెందుకండీ కొడతారు? నేను నల్లని తీయబోయాను గాని మీచొక్కా పాడుచెయ్యాలని నా ఉద్దేశంకాదు,” అని ఘోషపెట్టా.

నోరు తెరిచినందుకు మరో రెండు దెబ్బలు కొనరు వడ్డించి మేష్టారు నన్ను క్లాసులోనుంచి బయటికి పంపించారు. నేను నేరుగా హెడ్డుమేష్టారి దగ్గరికి వెళ్ళా. జరిగిందంతా ఆయనతో చెప్పా. అంతా విని ఆయన నన్ను క్లాసుకు

***** చందమామ *****

తిరిగి వెళ్ళమన్నారు. ఈ లోపుగా
హ్యనువచ్చి హెడ్డుమేష్టారు రమ్మం
టున్నారని మాళ్ళంగారం మేష్టారితో
చెప్పాడు. ఆయన హెడ్డుమేష్టరు దగ్గర
నించి వచ్చివతర్వాత తిరిగి నన్నాయన
బయటికి వెళ్ళమనలా.

ఇది జరిగినప్పటినుంచీ నాకు క్లాసు
లో నున్నా మార్కులే. ఎంత కష్టపడి
చదివినా, ఎంత కష్టపడి లెక్కలు చేసినా
క్లాసులో నున్నా తప్పలేదు. మిగతా
పిల్లలకి లెక్కల్లో పదికిపదూ, ఎనిమిదీ,
తొమ్మిదీ మార్కులొచ్చేవి. నాకు
మటుకు నున్నారే. లెక్కలు వాళ్ళు
చేసినట్టే నేను చేసేవాణ్ణి. కాని మార్కులు
మాత్రం వచ్చేవి కావు. క్వార్టర్లకి పరీక్ష
లోనూ, అర్థసంవత్సరం పరీక్షలోనూ
కూడా నేను తప్పాను. ఈ రెండోక్లాసు
ఎట్లా పాసవుతానురా భగవంతుడా అని
నాకు దిగులుగా ఉండేది.

జమీందారుగారబ్బాయి కిష్టుడికి
ళ్ళంగారం మేష్టారు ప్రయివేటు చెప్పే
వాడు. మూడోక్లాసులో మూడు దండ
యాత్రలుచేసి కిష్టుడు నాలుగోక్లాసులోకి
వచ్చాడు.

వెనక కిష్టుడు నన్ను కాపీహోటల్లో
కూచోపెట్టిన సంగతి మీరు విన్నారుగా.
వాణ్ణి చూసినప్పుడల్లా నా కావిషయం
జ్ఞాపకంవచ్చి చాలా సిగ్గుగా ఉండేది.
ఎట్లాగైనా కిష్టుగాడికి శాస్తిచేస్తేగాని
నాకీ అవమానం పో దనిపించేది. గోపి
గాడు బడి వదిలిపోయినతరువాత కూడా
కిష్టుగాడు నన్ను చూసినప్పుడల్లా “గోపి
గాడి గుర్రం!” అంటూండేవాడు.

నవరాత్రులొచ్చాయి. విజయదశమి
నాడు పిల్లలచేత నాటకం ఆడించటానికి
కిష్టుడు ప్రయత్నాలు ప్రారంభించాడు.
నాటకానికి, నాటకం అయినాక టీపార్టీకి
ఖర్చవుతుంది. అందుచేత రెండోక్లాసు,
మూడోక్లాసు, నాలుగోక్లాసు పిల్లలకాయలు
తలకు బేడ చొప్పున చందా వేయా
లన్నారు. చందాఇవ్వనివాళ్ళకి పార్టీలేదు.

కిష్టుడు నన్ను పిలిచి, “ఒరే, విజయ
దశమి విందుకి కారవుశనగలూ అవీ
చెయ్యాలి. నీకు చెయ్యటం చాతవునా?”
అని అడిగాడు. మా అమ్మా నాన్నా
వీడవాళ్ళగనక నేను వంటవాడినని కిష్టుడి
అభిప్రాయం కాబోలు.

నేను తడువుకోకుండా, “ఓ, నాకు
ఫస్టుగా చాతవును. ఇంకా చాలా రకాల

వంటలు చేస్తా. డబ్బు నాకిచ్చేయ్యి.” అన్నా. వాడు నాకు డబ్బిచ్చి, శృంగారం మేష్టారింట్ వంటపాత్రలూ అవీ తీసుకోమన్నాడు.

నేను శృంగారం మేష్టారింటికివెళ్ళి కిష్టడిచ్చినడబ్బు ఆయనతల్లికి ఇచ్చేశా. మేష్టారితో, “మేష్టారూ, విజయదశమి వాడు మీరు ప్రెసిడెంటుగా ఉండి సహాయం చెయ్యాలని కిష్టడు చెప్ప మన్నాడు,” అని చెప్పా.

నేనే పిండివంటలు చేస్తున్నాననుకున్నాడు కిష్టడు. వాడితో నేను అన్ని ఏర్పాట్లూ జరుగుతున్నాయని చెప్పా.

నాటకం రోజున తానే ప్రెసిడెంటు అనుకుని శృంగారం మేష్టారు చిన్న జమీందారల్లే వేషంవేసుకుని వచ్చాడు. కాని, పాపం, ప్రెసిడెంటు ఆయనకాదు హెడ్డుమేష్టారు.

నాటకం అయిపోయిన తరువాత కిష్టగాడు లేచినిలబడి, “న్నేహితులారా. ఇప్పుడొక చిన్న అల్పాహారవిందు కూడా ఉంది. దయచేసి ఎవరూ వెళ్ళి పోవద్దు,” అని కోరాడు. పిల్లలంతా విందుకోసం కూచున్నారు.

వక్కగదిలో చాలాగిన్నెలు తెచ్చి పెట్టా. అన్నిటిమీదా మూతలున్నాయి. కిష్టగాడు అగదిలోకివచ్చి ఒక గిన్నె మీద మూతతీసి చూశాడు. పాపం, గిన్నెలో ఏమీలేదు. ఇంకో గిన్నెమీద మూతతీసి చూశాడు. అందులోనూ ఏమీలేదు. ఏగిన్నెలోనూ ఏమీలేదు. అన్నిగిన్నెలూ ఖాళీ.

“ఏమిటిది?” అని కిష్టగాడు నన్నడిగాడు.

“నాకుమాత్రం ఏం తెలుసూ ? నాకు వంట చాతకాదు. అందుకని నువ్విచ్చిన

దబ్బు పట్టు వెళ్ళి, ఏమన్నా పిండివంటలు చెయ్యమని శృంగారం మేష్టారి తల్లికిచ్చా. అవిదేంచేసిందో నువ్వేవెళ్ళి కనుక్కో." అన్నా.

కిష్టిగాడి మొహాన కత్తివాచేస్తే నెత్తురు చుక్కలేదు. జేబులోనుంచి ఇరవై రూపాయలుతీసి, పొట్లాలు కట్టించుకురమ్మని కుర్రవాళ్ళను హోటలుకు తరిమాడు. పొట్లాలు రావటానికి అరగంటపైగా పట్టింది. ఈరోపుగా చాలా మంది వెళ్లిపోయారు. మిగిలినవాళ్లు విందుచేశారు.

కిష్టిగాడు సిగ్గులేక నన్ను చూసి ఇకిలించాడు. వాణ్ణిచూసి నేనూ ఇకిలించా: నేనేం, తక్కువ తిన్నానా? అప్పటి నుంచీ కిష్టుడు కనిపించినప్పుడల్లా వాణ్ణి చూసి ఇకిలిస్తూ వచ్చా. ఇది వాడికవమానం అయింది. వాడు నాకెన్నడూ మళ్ళీ పనిచెప్పిన పాపానపోలా.

ఆర్థసంవత్సరం పరీక్షలయి పోయాయి. తరవాత డిసెంబరు శలవలుకూడా అయిపోయి, మళ్ళీ బడితెరిచారు. ఒకరోజు బడిగేటుదగ్గర కిష్టుడు నిలబడి మరోపిల్లవాడితో, "అయింబో అమ్మా

యని చూశావా? అపిల్ల శృంగారం మేష్టార్ని చూసి నవ్వుతుంది. వాళ్లిద్దరికీ స్నేహం," అని చెబుతున్నాడు. ఈ ముక్క నా చెవులబడింది.

ఆరోజు మధ్యాహ్నమే శృంగారం మేష్టారు నన్ను పిలిచి, ఒక నీలంకవరూ, ఒక తెల్లకవరూ ఇచ్చి, "ఈనీలంకవరు బడి ఎదురుమేడలో ఉండే అమ్మాయికి రహస్యంగా ఇయ్యి. ఈ తెల్లకవరు హెడ్డుపైరుగారికి ఇయ్యి. జాగ్రత్త సుమా. పొరపాటు చేసేవు. తెల్లకవరు శలవ ఉత్తరం. అది హెడ్డుపైరుగారికే ఇయ్యి. పొరపాటు చేసేవు," అని చెప్పాడు.

శృంగారం మేష్టారు నాచేతికి దొరికాడుగదా అనుకొన్నా. శృంగారంగా రిచ్చిన ఉత్తరాల్లో నీలంకవరు జాగ్రత్తగా హెడ్డుమేష్టారికిచ్చి, తెల్లకవరు మేడలో అమ్మాయికి అందజేశా.

ఆరోజు సాయంకాలమల్లా శృంగారం మేష్టారు హెడ్డుమేష్టారిగదిలో నిలబడే ఉన్నాడు. మర్నాడు మాకింకో మేష్టరొచ్చారు.

ఏదోవిధంగా నేను రెండో క్లాసు పాసుకాగలిగా మీదయవల్ల.

“చందమామ గారి కోడళ్ళూ,

మీకోక తమాషా చెబుతా వినండి.

నే చెప్పేది అది నా చిన్నప్పటి సంగతి. నాకప్పటికి ఆరేండ్లు వుంటాయి. రెండవ క్లాస్ చదువుతున్నా గరల్పేస్కూల్లో— నాతోనే మాపక్కింటి లక్ష్మీకూడా చదువు తోంది. నాకంటే దానికి వయసు 2 ఏండ్లు జాస్తి వుంటుంది. అది కొంచెం బడాయి చెస్తూంటుంది ఎప్పుడూ. తనకు తెలిసి వన్నీ తెలుసు అని చెబుతుండేది. వాళ్ళూ మేము వొక ఇంటోనే ఉండేవాళ్ళం. ఇంటో మాకు అడ్డగోడ ఉన్నా వరండాలో గోడ అడ్డంలేదు. అందువల్ల ఎక్కువసేపు మే మిద్దరము వరండాలోనే గడిపేవాళ్ళం. మాతోకూడా ముసలి తాతవొకడు.

లక్ష్మీకి నాకూ ప్రాణస్నేహం. వొకేసారి బడికెళ్ళడం వొకేసారి భోంచేయ డం. బయట వరండాలో కూర్చుని కథ లు చెప్పమని తాతప్రాణాలు

తీసేవాళ్ళం. తాత ముషారుగావుంటే రోజుకు 2, 3 కథలు చెప్పేవాడు. లేదంటే వొక్క కథ. అసలు చెబితేచాలు అనుకునేవాళ్ళం మే మిద్దరం. వొకసారి ఖర్మంచాలక దయ్యాల కథ చెప్పాడు తాత. ఆకథలో వొక దయ్యం రాత్రిపూట వచ్చి వొక పిల్లను ఎత్తుకుపోయింది. తెల్ల వారేసరికి అపిల్ల చెరువుగట్టున కూర్చోని పిడుస్తోంది. తర్వాత వాళ్ళవాళ్ళు వచ్చి ఆ అమ్మాయిని యింటికి తీసికెళ్లారు. కాని మర్నాడు ఆ పిల్లను పుళ్ళీ దయ్యం ఎత్తు కెళ్ళి చెరువుగట్టున వదిలిందట. ఇట్లా ఎన్నిసార్లు చేసిందట.

ఆకథ మేమిద్దరం విన్నాం. లక్ష్మీ నా కంటే రెండేళ్లు పెద్దదైనందువల్లో, మరి దానికి నాకంటే ధైర్యం జాస్తి అవడం వల్లనే, తెలిదుకాని అది భయపడలా.

నేను మాత్రం ఆకథ విన్నది మొదలు నా నీడ చూచు కొని దయ్యమే

తెయ్యం అరుపు

వి. భానుమతి

అనుకుని భయపడేదాన్ని. ఎక్కడికి వెళ్ళినా వెంట దయ్యం వస్తున్నట్లు అనుకునేదాన్ని. వెంటరిగా ఎక్కడికి వెళ్ళేదాన్ని కాదు.

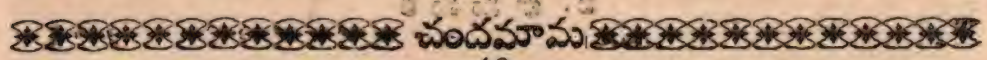
వెకరోజు రాత్రి 8 గం. కూడా కాలేదు. దాహం బతే లోపలికెళ్ళాను. వెకమూల చాపలు అన్నీ కట్టగా వేసివున్నాయి. ఆ చోటంతా చీకటిగా, ఆచాపచుట్ట నల్లగా కనిపించింది. నేను అది దయ్యమే అనుకుని మరి నీళ్లు తాక్కుండా వెక్క పరుగునవచ్చి లక్ష్మితో చెప్పాను. అది నవ్వుతూ, “ఐతే నీకు దయ్యం అంటే భయమా” అని అడిగింది.

అవునన్నా. అదిమొదలు లక్ష్మి చాలా దయ్యాలకథలు చెప్పింది.

నాకు దయ్యమంటే రోజు రోజు కూ భయం ఎక్కువైంది. లక్ష్మికి వెకళ్లు భయపడుతున్నా ఏడుస్తున్నా చూట్టం సరదా. ఏదో సామెతచెబుతారే “పిల్లికి చెర్లాటం ఎలుకకు ప్రాణనంకట” మని, అలాగే. ఈ దయ్యాలవిషయం విన్నప్పట్నుంచీ నేను వెంటరిగా పడుకోలేక లక్ష్మి పక్కలో ముడుచుకొని పడుకునే దాన్ని.

లక్ష్మికి నేను భయపడుతున్నానని తెలిసి ఇంకా ఏడిపించేది. అదుగో దయ్యం.

ఇదుగో దయ్యం అని. పైగా బడాయిలా కొడుతుండేదికూడా. వెకసారి లక్ష్మికి దయ్యం కనుపించిందిట. మాట్లాడిందిట కూడా. దయ్యం లక్ష్మినిచూచి భయపడి పారిపోయిందిట. “మళ్ళీ యీ చాయల కొస్తే కాళ్లు విరగ్గడతా” ననికూడా చెప్పిందట లక్ష్మి. అప్పుడు అది చెప్పేవన్నీ కూడా నిజమే గాబోలు అనుకునేదాన్ని. పైగా మేం చదువుకునే స్కూల్లోకూడా దయ్యాలున్నాయని చెప్పింది. కాని పగలు రావటం. రాత్రుళ్ళు కనిపించుతాయి అని చెప్పింది. నయమే, లేకపోతే బడికి “గుడ్ బై” చెప్పి మానుకునేదాన్నే. అసలు లక్ష్మినిచూస్తే దయ్యానికి భయం కదా లక్ష్మిదగ్గిరవుంటే దయ్యాలు రావు అనుకుని నే నెప్పుడూ లక్ష్మి వెంటనే దాని నీడలాగు తిరుగుతుండేదాన్ని. యీ అలుసు తీసుకుని అది నాచేత అరవచాకిరీ చేయించుకునేది. వాళ్ళింట్లో దాని పంతు పని నా నెత్తినపెట్టి చెయ్యమని తను మహారాణిలాగా చదువుకుంటూ కూర్చునేది. యీ సంగతి సూవాళ్ళకుతెలుస్తే తంతారు. కాని లక్ష్మితో దెబ్బలాడితే దయ్యాలనివెదిలేస్తే. అంచేత యీసంగతులు ఎవరికి చెప్పకుండా. లక్ష్మితో స్నేహంగానే వుంటుండే దాన్ని.

చొక్కాని లక్ష్మి అడిగింది - “నీకు దయ్యము అరుపు వినాలనివుందా” అని, అమాట వినేసరికే నాకు గుండె ఆగిపోయి నంత పని జరిగింది. “నాకు భయం” మన్నాను. “ఛా-ఛా, అది దూరాన్నుంచి అరుస్తుంది” దన్నది. నాకు మనసులో చొక్కా వినాలనివుంది. కాని ధైర్యం చాలక “నే చొక్కా వేళ భయపడతానేమో. ఎప్పుడు రుస్తుంది” అని అడిగా.

“రాత్రి సరిగ్గా 2 గం. ఆ ప్రాంతాలలో అరుస్తుంది. కొంచెం భయంగానే వుంటుంది దాని అరుపు. మన ఇంటివెనకాల వున్న మైదానంలోనే అరుస్తుంటుంది

రోజూ” అని చెప్పింది. అ మాట వినేనింకా హడలిపోయాను. “నీకేం భయం లేదు నేనున్నానుగా” అంది లక్ష్మి.

“రాత్రి 2 గంటలకెల్లా మెళుకువ వస్తుంది” అన్నా. “నేను లేపుతాలే” అంది లక్ష్మి. ఆ రాత్రికి అన్నంకూడా సహించ లేదు. భయం జాన్మిగావుంది. అమ్మతో చెబుదామా అనుకున్నా కాని లక్ష్మికి వెట్టువేశాను అది చెప్పినమాట ఎవరితో చెప్పనని. ఎల్లాగా ఆ రాత్రికి సరిగా నిద్ర పట్టలేదు. లక్ష్మిని కావాలిండుకుని పడుకున్నా. అది నేను భయపట్టించూచి “యిప్పుడే ఎగదుకంత భయం. అది

అరిచేది రాత్రి 2 గంటలకు, నీవు నిద్రపో, నేను లేపుతాను” అంది. నేను నిద్ర పోయాను.

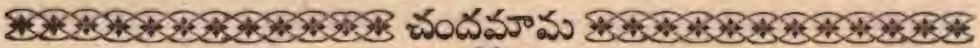
రాత్రి సరిగ్గా 2 గంటలకు లక్ష్మి నన్ను తట్టిలేపింది. నేను చెవులు నిక్కిరించి విన్నా. అబ్బ! గుండె లదిరిపోయాయి. అంత నిశ్శబ్దంగావుండే సమయంలో ఆ అరుపు చాలా భయంకరంగావుంది. లక్ష్మి నిజంగా చాలా ధైర్యస్థురాలు. లేకపోతే అది భయంలేకుండా ఎలా కూర్చుంది? నేను గజగజ వణికిపోతూ కూర్చున్నా. దయ్యమరవడం ఆపింది. దాని నోరు ఎంత పెద్దదో యింత గట్టిగా అరవడానికి! దాని అకారం ఎంత వుంటుందో, అదేం బట్టలు వేసుకుంటుందో? యివన్నీ ఆలో చిస్తూ గుడ్లప్పచెప్పి లక్ష్మివంక చూచాను. అది నవ్వుతూ “సరే, యింక పడుకో” మంది. నేను దాన్ని గట్టిగా కావలించు కుని పడుకున్నా.

తెల్లవారిన తర్వాత రాత్రి జరిగింది నా కోక కలలా అనిపించింది. లక్ష్మి నడిగితే “నిజమే. రాత్రి దయ్యం అరిచినప్పుడు నిన్నులేపాను. నువ్వు భయపడ్డావుకూడా” అని చెప్పింది. దయ్యం అల్లా అర్ధరాత్ర ప్పడు ఎందుకరుస్తుందో కనుక్కోవాలని నా మన సారాటపడింది. అది చెప్పేవాడు

మా తాత వొక్కడే. లక్ష్మి సరిగాచెప్పదు. లక్ష్మికి తెలియకుండా మా తాతసడిగా.

తాత విరగబడి నవ్వుతూ “పిచ్చితల్లీ! నిన్ను భయ పెట్టాలని చెప్పివుంటుంది లక్ష్మి. రాత్రి నువ్వు విన్నది రైలుకూత తల్లీ. రాత్రి 2 గంటలకు కలకత్తానుంచి మెయిల్ పోతూవుంటుంది. దాని కూత అదే. మొదట్లో లక్ష్మి నీలాగే భయపడింది. దానికెవరో పిల్ల చెప్పిందట దయ్య మరుస్తుందా సమయంలో అని. వొకరోజు రాత్రి సరిగ్గా అదేసమయానికి రైలు కూత వేసింది. లక్ష్మి దాని మంచంవదిలి పరు పరుగెత్తుకొచ్చి నామెడ కావలించుకుంది. నేను నిద్దట్లో వులిక్కిపడి “ఏమిటే” అంటే దయ్యం అరుస్తోందన్నది. నేను విందును గదా రైలుకూత తప్ప ఏమీలేదు. నేను దానికి రైలుకూత అని చెప్పి భయం పోగొట్టాను. మళ్ళీ నీకు చెప్పిందా అది!”

ఓసే యింతేనా! లక్ష్మికి నాకంటే భయ మన్నమాట? లక్ష్మి చెప్పినవన్నీ తాతతో చెప్పాను. అవన్నీ పచ్చి అబద్ధాలు, సమ్మి భయపడవద్దని చెప్పాడు. అది మొదలు లక్ష్మి ఏదీచెప్పినా మూడు వంతులు తీసి వేసి నాలుగోవంతు నమ్మేదాన్ని. లక్ష్మి ఎంత బడాయికోరో తేలిపోయింది. కాని నాకు దయ్యాలంటే ఇంకాభయమే.

మనం కాకులకు చాలా అన్యాయం చేస్తాం. ఒక్క ఉదాహరణ చూడండి. భరించరాని శబ్దం విద్దెనా అవుతూవుంటే కాకిగోల అంటాం. కాని నిజం ఆలోచిస్తే కాకులంత బుద్ధిమంతులు లేవు. విద్దెనా పనిమీద ఉన్నప్పుడు కాకి ఎన్నడూ చప్పుడు చెయ్యదు. తనజాతికి విద్దెనా అపాయం కలిగితేనూ, విద్దెనా అహారం దొరికినప్పుడూ కాకి సాటివారిని ఎలుగెత్తి పిలుస్తుంది. కాకికి బంధుప్రీతి, జాత్యభిమానమూ ఉండబట్టి అట్లా తనవారిని పిలుస్తూంది. కాకికున్న జాత్యభిమానంలో ఎన్నోవంతు కూడా లేని మనం కాకిగోల అనటం చాలా అన్యాయం.

మొన్న ఉప్పుశెట్టిగా రింట్ పెద్దెత్తుగా పెళ్ళి జరిగింది. ఉప్పుశెట్టిగారి రెండో అమ్మాయిని పప్పుశెట్టిగారి మూడో అబ్బాయి కిచ్చి పెళ్ళిచేశారు. ఎన్నోమైళ్ళ దూరం నించి వందలాది బంధువులు పెళ్ళికి

వచ్చారు. వారికందరికీ శుభలేఖలూ పిలుపులూ వెళ్ళాయి.

పిలుపులూ శుభలేఖలూ వెళ్ళకపోయినా ఊరు నాలుగు మూలలనుంచీ కుక్కలూ, పందులూ కూడా పెళ్ళివారింటిదగ్గర చేరాయి. కాకులమాట వేరే చెప్పాలా? మన కాకమ్మక్క, కాకిబావా వేళకు చేరుకున్నారు.

మనుష్యులకు ఏది ముఖ్యమో ఏది అముఖ్యమోకూడా తెలియదు. పెళ్ళివారింట్లో ఎంతసేపూ మంత్రాలూ, బాజా భజంత్రాలూ, పెళ్ళికొడుకు పెళ్ళికూతురు మెళ్లో మంగళసూత్రం కట్టటమూనూ, అంతేగాని రెండురూముల పొద్దెక్కినా తిండి ప్రమేయమేలేదు. పెళ్ళి పందిట్లో ఉన్న అతిథుల మాటేమోగాని, వీధిలో చేరిన పందులకూ, కుక్కలకూ పెళ్ళివారి జాగుచూస్తే వెళ్ళు మండిపోయింది.

దూరానేఉన్న మురికి గుంటలోనుంచి పంది మామయ్య కుక్కలను ఒక కంటితో చూస్తూన్నాడు.

ఇంతలో గోడమీదినుంచి పుల్లాకులు కట్టలు కట్టలుగా పడసాగాయి. పంది మామయ్య సమీపంలోనే అవి పడ్డాయి.

పంది మామయ్య తాపిగా లేచి నిలబడి తీవిగా వెళ్లంతా ఒక్కసారి విదిలించి, చేతికర్ర ఆడించినట్టు తోక ఆడిస్తూ ఆకుల మధ్య ముట్టెపెట్టి భోజనం ఆరంభించాడు.

ఇంతలో ఒక కుక్క గబగబా పరిగెత్తు కుంటూ పందిమామయ్య దగ్గిరికి వచ్చింది. మరో మూలనుంచి ఇంకో కుక్కవచ్చి మొదటిదాన్ని నిలవేసి, 'బొంయి, బొంయి' మని అరిచింది. రెండుకుక్కలకూ ఈ కిందివిధంగా వాగ్వాదం జరిగింది.

“కళ్ళు నెత్తిమీది కొచ్చాయే! ఇక్కడున్నది ఎవరనుకున్నావ్?”

“నువుకూడా ఒక కుక్కల్లే మాట్లాడ వచ్చావే! అబ్బో!”

“ఈ కబుర్లు కట్టిపెట్టు, నీ కింకా నా తడాఖా తెలిదు.”

“అన్నీ తెలుసు. నీపంటివాళ్లని లక్షమందిని చూశాను.”

కాకమ్మక్కా, కాకిబావామటుకు లొట్టలేస్తూ కూచోక అట్లా, అట్లా పాకకాల దగ్గిరికిచేరి పంట బ్రాహ్మలను ఏమరిపించి పంటకాలు ముందుగానే రుచిచూచి వచ్చారు. ఇంకా ఎవరూ తినకమునుపే కాకమ్మక్కకు పంటనివేదన అయి పోయింది.

కొంతసేపటికి భోజనాలు ఆరంభమయాయి. తిండి వాసనకొట్టటమే అలస్యంగా కుక్కలు ఒకదాన్నిచూచి ఒకటి ఆరపసాగాయి.

“ఈ కుక్కలను భగవంతుడెట్లా సృష్టించాడు. ఒకదాన్ని ఒకటి పిలుచుకోవటంలేదు. ఒకదానికొకటి సహాయపడి తిండి అందించుకోవటంలేదు. ఈ బుద్ధి మాలిన జంతువులు అప్పుడే తమలోతాము పొట్లాడుకోసాగాయి,” అన్నది కాకిబావతో కాకమ్మక్క.

“వాటి కా జ్ఞానంలేకపోవటం మనకే మేలు,” అన్నాడు కాకిబావ.

“దొక్క చించి దోలు కట్టించగలను,
విమనుకున్నావే?”

“ఒక్కటిచ్చుకున్నానంటే నీ బాబు
గాడితో చెప్పకోవాలి.”

“బొంబ్! బొంబ్!”

“బావ్! బావ్!”

“మనిద్దరం పోట్లాడుకుంటే పంది
మామయ్య కాస్తా విస్తళ్ళు నాకే
స్తున్నాడు.”

“చచ్చు వెధపు. నిన్ను తిననిచ్చే
కంటే పందిమామయ్య తిన్నా నాకు
సంతోషమే.”

“నేనూ అదే అంటున్నాను.”

ఈవిధంగా కుక్కలు కొట్లాడుకుంటుంటే కాకమ్మక్క పందిమామయ్య వీపు మీద వాలి, తనకు పనికొచ్చే పదార్థం కనిపించినప్పుడల్లా కిందికిదిగి తింటూ హాయిగా కడుపునింపుకున్నది.

ఈలోపుగా కుక్కలు రాజీపడి పంది మామయ్య మీదికి దండెత్తి వచ్చాయి. పందిమామయ్య చీటికి మాటికి కొట్లాటలకు దిగేరకంకాదు. కుక్కల్ని ఒక కంట అసహ్యంతో చూసి పక్కకి తప్పుకున్నాడు.

కుక్కలు చాలా అనుమానంగలవి. కాకమ్మక్క, కాకిబావా సమీపంలోనే

ఉండటంచూసి వాటి అనుమానం మరింత అయింది. అందుచేత అవి మధ్య మధ్య కాకులకేసి చూస్తూండేవి. ఇది కనిపెట్టి కాకమ్మక్క, కాకిబావా కుక్కలకు చెరో వైపుచేరి కుక్కలు ఒకదానిపంక చూసి నవ్వుడు మరొకటి తిండి కాజేస్తూ పేచీ లేకుండా కడుపునింపుకున్నారు.

ఇంత అడాపుడి చేసినా కుక్కలకడుపు నిండలేదు. ఎంత తిన్నా పందిమామయ్య కడుపు నిండేదీలేదు. కాని కాకమ్మక్కకూ కాకిబావకూ చక్కగా కడుపునిండింది. అయినా వాటిబోజనం ఇంకా పూర్తికాలేదు.

“ఏమే, వాసి! లోపల అంట్ల గిన్నెలు మనకోసం ఎదురుచూస్తూన్నాయి. మనవాళ్ళందరినీ పిలుచుకుని అక్కడికిపోదాం పద!” అన్నాడు కాకిబావ.

మొగుడికి సమాధానంగా కాకమ్మక్క “కా, కా!” అన్నది. ఇద్దరూకలిసి ఉప్పు శెట్టిగారి దొడ్డివేపు ఎగిరిపోయారు.

చందమామ

కొక్కెరాయి

గుండ్రాతి మడుగులో గోండ్రాగప్పలు రెండు
 ఎగిరెగిరి కోలాట మేసేగదా,
 గ్రుడ్డి కొక్కెరాయి ఒడ్డాన గూర్చుండి
 గడ్డికి సుద్దాలు చెప్పేగదా,
 చేపాజెల్లాన్ని తేపాతేపకువచ్చి
 ఎండ్రాకాయతో గంతూ లేసేగదా,
 కొక్కెరనాయాలు కుటిలాముంచూకోని
 చేపల్లో స్నేహము చేసేగదా!
 ఒక్కొక్క చేపాయ నూరాచెర్వుకుదీసి
 చట్రాతి పైనేసి చంపేగదా!
 ఎండ్రాకిచ్చనుగూడ నీపనేచేస్తూంటే
 కొక్కెర గంతాది నొక్కెగదా!

నటు కూరి రచించె

గ్రుడ్డికొక్కెరాయి కొల్లేటి కొరగింది
గనుము కాకరగాయ గబగబా బరిగింది
కాసంతలోపల్నే కదకంచి కేగింది
ప్రాద్ధట్టై క్రుంకింది ముద్దిట్టై మ్రొంగాము.

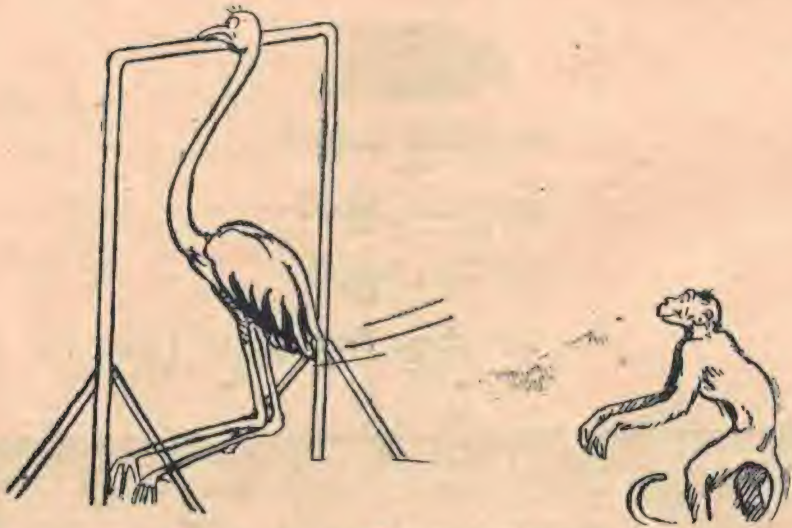

బురుపిట్ట తుఱ్ఱుంది
బుజ్జాయి గఱ్ఱుంది
మాగేటు కిఱ్ఱుంది
మాయిల్లు గుఱ్ఱుంది.

కొండా కోతి పందెం వేసుకున్నది. కోతిచేసిన సర్దుమేపనులన్నీ
కొంగచేస్తానన్నది. కోతి ముందు తోకతో గిరగిర తిరిగింది.

కొండా ముక్కుతో గిరగిర తిరిగింది.

"అట్లాకాదు, ఇట్లా" అన్నది కోతి, తోక రెండుమూడు చుట్టుతిప్పి.

కొంగకూడా అట్లా మెడ మెలికలుతిప్పి కిడుమని చప్పింది.

బొమ్మల పెండ్లి పిలుపు

శ్రీ గంగోత్రి రామచంద్రాచార్య

క క ం ద్రా బా దు

కళకళలాడే జాబిల్లిమామ !
కోయని కూసే కొదమరేయిలా !
జుమ్మని యెగిరే చుమ్మెడవదినా !
బొమ్మల పెండ్లికి రారండమ్మా !

చిగురుటాకులు చెట్లుచేమలూ
పూతపూసిన పూలతీగెలు !
పళ్ళతోనిండిన ఫలవృక్షమ్ములు
పేరంటానికి రారండమ్మా !

కిలకిల నవ్వే చిలుకల గుంపులు
అంబా! అనెసూ లేగదూడలూ
అటలాడుతూ పాటలుపాడుతు
త్వరగారండి బొమ్మల పెండ్లికి !

తీయ తేనెలూ ఆరగింపులూ;
వాడని చిగురులు వాయనమ్ములూ
హారతి వెలుగులు అరుణకిరణములు
రారండమ్మా బొమ్మల పెండ్లికి !

కైకొనుడమ్మా పెండ్లి కానుకలు
పట్టండమ్మా పరిమళగంధం !
ఆనందం మనకానందం !
బొమ్మల పెండ్లి మనకానందం !

చిట్టికి పెళ్లికావాలిట!

క క దే

నాన్నా! నాన్నా!
బాకాలవిగో!
నాన్నా! నాన్నా!
బాబాలవిగో!

సాహెబ్ పూదే
బాకాచూడూ
ధనిధనిమోగే
డప్పులు చూడూ!

అవిగో! అవిగో!
అవి గవిగో!
తురతుర ఎగిరే
తారాజువ్వలు
చురచురవెలిగే
చిచ్చురబుడ్డూ
పువ్వులురాలే
పువ్వుల వత్తులు
బాగావుందీ
బాబాసంచా !

అక్కయ పెళ్లి
చక్కగవుందీ!
అయితేనాన్నా!
మరి నాపెళ్ళో!!

తెండి కొడుకులు

ఒకనాడు లక్ష్మి అమ్మవారు తన భర్త అయిన శ్రీ సత్యనారాయణస్వామి వారితో అన్నదిగదా: “ఏమండీ, ఇన్నిలక్షలమంది మిమ్మల్ని నిత్యమూ ఇన్నికోరికలు కోరుకుంటారు గదా, మీరు, పాపం, వాళ్ళ కోరికలన్నీ తీర్చరే?”

ఈమాటకు స్వామివారు చిరునవ్వు నవ్వి, “పిచ్చిదానా, ఆకోరికలన్నీ తీర్చటం పల్ల వాళ్ళకి నిజంగా సుఖం ఉండదు. ఆ సంగతి తెలియక వారు రకరకాల కోరికలు కోరుకుంటారు. వారిక్షేమం కోరినవాణ్ణి కనక వాటిని నేను తీర్చటంలేదు” అన్నారు.

అమ్మవారికి ఈ సమాధానం తృప్తి కలిగించలేదు.

“అయినా మీరు ఒకరికోరిక తీర్చి చూడండి. ఏం జరుగుతుందో చూతాం,” అన్నది అమ్మవారు.

“ఒకఊళ్లో సూరయ్య అనే పెద్దమనిషి ఉన్నాడు. ఆయనకు పిల్లలులేక భార్యతో సహా నన్ను పిల్లలకోసం ప్రార్థించాడు. జరగబోయ్యేది తెలిసికూడా నేనా సూరయ్యకు ఒక కొడుకునిచ్చాను. వాడికి సత్య నారాయణ అని పేరుపెట్టుకున్నారు. వాడు పుట్టిన కొద్దికాలానికే తల్లిపోయింది. సూర

య్యకు కొడుకును పెంచటం చాతకాలేదు. వాడు వొట్టి గడుగ్గాయగా తయారయినాడు. తండ్రికి కొడుకుకూ మధ్య పెద్ద అగాధం ఏర్పడ్డది. కొడుకుతన కడుపున చెడపుట్టాడనుకుంటాడు తండ్రి. తండ్రితనకు గర్భ శత్రువనుకుంటాడు కొడుకు. వాళ్లిద్దరికీ సుఖంలేదు,” అన్నారు స్వామివారు.

“పాపం. వాళ్లకు మరోవరం ఏదైనా ఇచ్చి వాళ్లను ఒకవెద్దు చేర్చండి.” అన్నది అమ్మవారు.

అమ్మవారిమాట తీసివెయ్యలేక స్వామి వారు ‘సరే’నని వెప్పుకున్నారు.

* * *

అర్రోజు సత్యనారాయణ బడి ఎగగొట్టి మధ్యాహ్నం వేళకే ఇంటికి వచ్చాడు.

“అప్పుడే వచ్చావేమిటా?” అన్నాడు తండ్రి.

“నాకు కడుపులో నొప్పిగాఉంది,” అన్నాడు కొడుకు.

“పంటలక్క గారెలూ, అవడలూ చేసింది. అవి తినే గీతలేదు నీకు. పోయి గదిలో పడుకో,” అని సూరయ్య సత్వాన్ని గదిలోకినెట్టి బయట గొళ్లెం పెట్టాడు.

గదిలోపల సత్యమూ, గదిఇవతల సూరయ్యకూడా అలోచనల్లో పడ్డారు.

***** చందమామ *****

“చిన్నతనం ఎంత సుఖమయమైనది. బడికి వెళ్లటమూ, పాతాలు చదుకోవటమూ, హాయిగా ఇంత తిని తిరగటమూ ఎంత అనందంగా ఉంటుంది. ఇల్లా, వాకిలీ, డబ్బూ, దసకమూ అంటూ విచారంలేదు. అజీర్తి బాధలేదు. నా కొడుకు వెట్టిరాలుగాయి అయినాడు గాని నేనే వాడి యీడువాడినైతేనా? ఎంత చక్కగా బడికి పోదును!” అనుకున్నాడు సూరయ్య.

గదిలో సత్యం కూడా తన ధోరణిలో తాను ఈ విధంగా అనుకోసాగాడు:

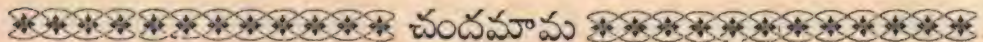
“వెధపబడి, వెధప చదువు, వెధపపాతాలు! ప్రతిదానికి పెద్ద వాళ్ల నిర్బంధమే. వాళ్లని కోప్పడే వాళ్ళులేరు. వాళ్ళు కావాలనినన్ని గారెలా ఆపడలా తినవచ్చు. బళ్లోకి పోనక్కర్లేదు. ఎక్కడికి పడితే అక్కడికి పోవచ్చు. నేనే మానాన్నల్లే పెద్దవాడినైతేనా—?”

“పాపం, వాళ్ళిద్దరి కోరికా తీర్చండి,” అన్నది అమ్మవారు. స్వామివారు అమ్మవారి కోరిక చెల్లించారు.

గది బయటఉన్న సూరయ్యకు సత్యం రూపం వచ్చేసింది. గది లోఉన్న సత్యానికి తండ్రిస్వరూపం వచ్చేసింది. కాని ఈమార్పు జరిగి నట్టు ఇద్దరికీ తెలియదు.

తండ్రి అయిన సూరయ్య వీధి లోకి వెళ్లాడు. ఇళ్లన్నీ చాలా ఎత్తుగా అయిపోయినట్టు తోచింది. తలఎత్తితేగాని రెండు అంతస్తులు కూడా కనిపించలేదు. కాని దీన్ని గురించి సూరయ్య ఆటే విత ర్కించలేదు.

చందమామ

విధిలో తన పాతన్నే హితుడు గోపాలం కనిపించాడు సూరయ్యకు. “ఏంరా, గోపాలం?” అని పలకరించాడు సూరయ్య.

గోపాలం చాలా విచిత్రంగా ప్రవర్తించాడు. సూమూలుగా సమాధానం చెప్పటానికి బదులుగా కళ్ళెర్రచేసి, “ఓరి, పిడుగా, అంత పొగరెక్కిందిగా. ఉండు మీనాన్నతో చెప్పి తాటవలిపిస్తా!” అంటూ కర్రఎత్తి భయంకరంగా మీదికి వచ్చాడు గోపాలం.

సూరయ్యకు భయంవేసి పరిగెత్తాడు. అంతవేగంగా పరిగెత్తగలిగినందుకు తనకే ఆశ్చర్యంవేసింది. చిన్నతనంలో ఎప్పుడు పరిగెత్తాడో ఏమోగాని ఇటీవల సూరయ్య గబగబా నడిచిన పాపానకూడా పోలేదు. ఎందుచేతనంటే శరీరం అంతో ఇంతో లా వెక్కిరించింది. ఉదతం కూడా తన్ను కొచ్చింది. తనకన్న సన్నగా ఉండే గోపాలం తనతో పరిగెత్తలేక పొపటించూసి ఆశ్చర్య పడ్డాడు సూరయ్య.

ఆయన పరిగెత్తటం మానేసి ఆగి, “ఎందుకు నేనిట్లా పరిగెత్తుతున్నాను. గోపాలం నన్ను కొట్టటమేమిటి? నేను పారిపోవటమేమిటి?” అనుకుంటూ ఆయన విరగబడి నవ్వుసాగాడు.

ఇంతలో ఎవరో భుజంమీద గట్టిగా చరిచి, “ఒరే, ఇందుకేనా నువ్వు బడి ఎగ గెట్టింది?” అని అడిగాడు. సూరయ్య

ఉలిగ్గిపడిచూస్తే ఏడెనిమిదేళ్ల కుర్రకుంక తన మొహంలోకి చూసి కొంటేగా నవ్వుతున్నాడు.

వాడి మొహం చూడగానే సూరయ్యకు మండిపోయింది.

“మీద చెయ్యి తీస్తావా? మక్కెలు విరగదన్నమంటావా? ఎవడు రాను వ్వా?” అన్నాడు సూరయ్య.

“నీకెంత పొగరెక్కిందిరా? ఇవాళ బడి ఎగేసినందుకు రేపు మేష్టారు నిన్నేంచేస్తాడో చూడు,” అంటూ ఆ కుర్రవాడు మూతి ముడుచుకుని వెళ్లిపోయినాడు. ముక్కు పచ్చలారని కుర్రవెధవ తనతో అట్లా మాట్లాడినందుకు సూరయ్యకు ఆశ్చర్యంతో నోటమాటరాలా.

సూరయ్య నడివిధిలో నిలబడి ఆశ్చర్య పడటానికి వేళలేదు. ఇంటికి కావలసిన సరుకులు వెచ్చాల అంగడిలోకొని పంపాలి. పావుకారు సుబ్బయ్య దుకాణానికి వెళ్లి సూరయ్య “ఏం, సుబ్బయ్యా. ఒక అరబస్తా బియ్యమూ, పది శేర్లు కందిపప్పు. రెండు ఎత్తులు చింతపండ్లా కావాలి,” అన్నాడు.

“దానికేం బాగ్గలే గాని డబ్బులేయ్యా?” అని అన్నాడు సుబ్బయ్య.

సూరయ్యకు చాలా కోపం వచ్చింది. తనతో సుబ్బయ్య అట్లా మాట్లాడతాడా? అంత కోపంలోకూడా సూరయ్య జేబు తడుపు కుంటే డబ్బుల సంచి లేదు. జేబులో విరిగిన సీమసున్నం ముక్కా, టైప్ ను దారమూ, ముక్కులేని చిన్న పెనసలూ, ఒక నెమలిఈకా, గుడ్డల తానుమీద చించుకొన్న బొమ్మలూ దొరికాయి.

ఈసారి సూరయ్య అశ్చర్యానికి మేర లేదు. విదో మోసం జరిగినట్టు స్పష్టమయింది. ఎన్నడూలేనిది విపరీతమైన

ఆకలికూడా వేస్తున్నది. హోటలుకు పోయి తిందామంటేకూడా దగ్గర కానీ లేదు. హోటలుదగ్గర నిలబడి లోపల ఉప్పాలూ, కారపుబూందీ, రవ్వట్లూ తినే వాళ్ళనిచూశాడు.

ఇంతలో ఆయన దృష్టి హోటలు వాకిలికిపెట్టిన అద్దం తలుపు మీద పడింది. అందులో తన ప్రతిబింబం కనిపించింది. కాని అది తన బొమ్మకాదు. తన కొడుకుది.

మొదట తన కళ్ళను తానే నమ్మలేక పోయినాడు. వెంగి కాళ్ళకేసి చూసుకున్నాడు. కాళ్ళు చిన్నవిగా ఉన్నాయి. చెప్పలులేవు. భోవతికి బదులు లాగు కనిపించింది. నెత్తి తడుపుకున్నాడు. నున్నని బట్టతల ఉండవలసినచోట మెత్తని జుట్టున్నది. మొహం తడుపుకున్నాడు. మీసాలులేవు. గడ్డం నున్నగా ఉంది. కళ్ళకు జోడులేదు. కాని దృష్టి చక్కగానే అనుతున్నది.

ఇప్పటికి సూరయ్యకు తనలో జరిగిన సూర్యు అర్థమయింది. తను తన కొడుకుగా మారితే, తనకొడుకే మయినట్టు? ఈ ప్రశ్న కలగగానే ఆయనకు పట్టరాని భయంవేసింది.

[ఈ కథ ఇంకావుంది]

చందమామ

జిత్తుల మారి నక్క బావ

ఇంత మోసంచేసిన నక్కబావని ఎట్లాగయినా శిక్షించాలని మంగలమా, పెళ్లామా గట్టిగా అనుకున్నారు. ఉచ్చులూ, వలలూ, బోనులూ పట్టుకుని వాళ్లిద్దరూ పొద్దునే బయలుదేరి అడివికి వెళ్లారు. మధ్యాహ్నం వేళకు వెంటతెచ్చుకున్న మినపరొద్దెలుతిని ఇన్ని సీళ్లు తాగారు. నక్కబావ అచోకి తీయటానికి అడివంతటా వెతక సాగారు.

ఒకచోట వాళ్లకి అడుగుల జాడలు కనిపించాయి. వాటిని పట్టుకుని పోగా పోగా ఎంతోసేపటికి ఒక తోడేలుపిల్ల కనిపించింది. “చీ, మన శ్రమంతా వృధా అయిందిగదా,” అనుకున్నారు మంగలి దంపతులు. అడివి అంతటా నక్కబావ జాడలే ఉన్నట్టు కనపడింది వారికి. వాటిని పట్టుకుని వెనకకూ ముందుకూ తిరిగి తిరిగి వేసారి ఎండవేడికి పొదల నీడన కాస్తేపు విశ్రమించదలిచారు.

మంగలి కాస్త నడుము వాల్చాడో లేదో మంగలి పెళ్లాం తెచ్చున కేకపెట్టి, “అదుగో నక్క!” అన్నది. అంత దూరాన రెండు పొదల మధ్యగా ఏదో పరిగెత్తినట్టు మంగలికికూడా తోచింది. దేవుడా అంటూ మంగలి లేచి ఆవేపు పరిగెత్తాడు. కాని తీరా వెళ్ళిచూస్తే అది కుందేలు. ఆ భార్యాభర్తలిద్దరూ ఒక్కజ్జణంకూడా విశ్రాంతి తీసుకోలేక పోయినారు. ఎందుచేతనంటే అనుమానం పెద్దరోగం గనక వారికి ప్రతి పొదలోనూ నక్కబావ నక్కి ఉన్నట్టే కనిపించింది. ఒకచోట జల్లితోక కనిపించేది. మరొకచోట సల్లనిమూతి కనిపించేది. కాళ్ళిడ్చుకుంటూ పోయి చూసే ఏమీ ఉండేదికాదు.

ఈవిధంగా పగలల్లా కాళ్ళపడేటట్టు అడివి అంతటా తిరిగి పొద్దుకూడే వేళకు అడివి అంతటా ఉచ్చులూ, వలలూ పన్నసాగారు. వలలు చుట్టూ

తిరిగివచ్చాయి. కాని చిన్న భాగం ఉండిపోయింది. ఆ భాగంకూడా మూయకపోతే మధ్య ఉన్న నక్కబావ సందునుంచి తప్పించుకుపోవచ్చు. అందుచేత ఆ సందులో చెట్లకొమ్మలుపాతి ఆ భాగం మూద్దామనుకున్నారు. మంగలి చెట్లకొమ్మలు కొట్టుకొచ్చాడు. వాటిని దట్టంగాపాతారు.

పెళ్లాన్ని అక్కడే కాపుపెట్టి మంగలి వలలుపన్నిన మేరయావత్తు తిరిగివచ్చాడు. ఎక్కడా నక్కబావ చిక్కినజాడ కనిపించ లేదు. చీకటికూడా పడిపోయింది.

అకస్మాత్తుగా మంగలి పెళ్లానికి కొమ్మల వెనక ఏదో కదిలినట్టయి కొమ్మల సందుగా చెయ్యిచాచింది. ఆ సమయానికే అవతలివేపు చేరిన మంగలికికూడా కొమ్మల మధ్యగా నక్కబావ దూరిరావటానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్టు తోచింది. వాడుకూడా చెయ్యిచాచి తనవేపువచ్చే భార్యచేతిని పట్టుకున్నాడు. “నా చేతికేదో చిక్కింది,” అని కేకపెట్టాడు మంగలి.

“నా చెయ్యి దేనికో చిక్కింది,” అని కేక పెట్టింది పెళ్లాం.

“గట్టిగా పట్టుకో. పోనీమాకు!” అన్నాడు మంగలి.

“తాడుపెట్టి కచ్చెయ్యి తప్పించుకు పోయ్యేను,” అన్నది పెళ్లాం.

ఇద్దరూ అచీకట్లో ఎంతోక్రమపడి ఒకరి తొకరు తాళ్లగట్టిగా విగించుకున్నారు.

“దొరికిందా?” అన్నాడు మంగలి తాడులాగుతూ.

“దొరికిందిగాని నన్ను గుంజేస్తోంది,” అన్నది మంగలి భార్య.

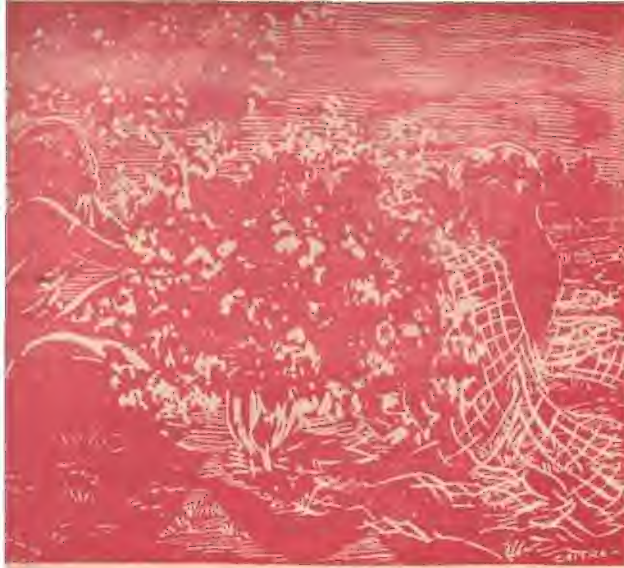
“పోనీమాకు, గట్టిగా పట్టుకో.... నన్ను కూడా గుంజేస్తోంది,”

అని కేక పెట్టాడు మంగలి. ఏమంటే, మంగలిపెళ్లాం పాతిన కొమ్మలకు కాలు తన్నిపట్టి బలంగా లాగసాగింది. అటు మంగలికూడా బలంకొద్దీ పెళ్లాన్ని గుంజసాగాడు.

“నిన్న తప్పించుకుపోయినట్టనుకున్నావా? బయటికిరా, నా తడాభాచూపిస్తా,” అన్నాడు మంగలి తాడులాగుతూ.

“నిన్న నా కళ్ళల్లో కారంకొట్టి తప్పించుకు పోతావా? ఇప్పుడు నీ బాటెనడు రక్షిస్తాడు?” అంటూ లాగింది మంగలి పెళ్ళాం.

వీళ్ళ పెళ్ళాబొబ్బలు నక్కబావ చిన్నది మంగలి దంపతులు పన్నిన వలలమధ్య అది లేనేలేదు. వేరే ఒకమూల పొదలమధ్య గోతిలో పడుకుని పగలల్లా నిద్రపోయింది. రాత్రుల్లా నిద్రపోయింది. కాని అర్ధరాత్రివేళ మంగలి దంపతుల పొలికెకలమూలంగా నక్క బావకు నిద్రాభంగమైంది. వాళ్ళ మధ్యమధ్య తనవేరే ఉచ్చరించటంచూసి తనజాడ కనిపెట్టా రేమోనని భయపడిందికూడాను. కాని వాళ్ళ మాటలు జాగ్రత్తగా వింటే, వాళ్ళ తాను దొరికి పోయినట్టే అనుకుంటున్నారని తెలిసింది.

ఏదో చమత్కారం జరుగుతున్నది

చూడమని నక్క బావ అతి జాగ్రత్తగా దారిచూసుకుంటూ మంగలి దంపతులున్న చోటికి చేరుకున్నది. వాళ్ళ ఒకళ్ళ నొకళ్ళ గుంజుతున్నారని నక్క బావకు తెలిసిపోయింది. ఈ ప్రహసనంలో తానుకూడా పాల్గొనాలని నక్కబావకు బుద్ధివుట్టింది.

“నన్ను లాగకండి, లాగకండి. నాకు బుద్ధివచ్చింది. చెంప లేసుకుంటూ. ఈసారికి నన్ను పోనివ్వండి,” అని అరిచింది నక్కబావ ఏడుపుగొంతుతో.

నక్కగొంతువినేసరికి మంగలికి పోతున్న బలమంతా తిరిగి వచ్చింది.

“ఇప్పుడు నీకు బుద్ధివచ్చిందే? నాచేతితో ఎట్లాగూ చావు తప్పదుగనక పైజన్మకీ బుద్ధివనికీ వస్తుందిలే,” అన్నాడు మంగలి. బలంకొద్దీ పెళ్ళాన్ని లాగుతూ.

“ఇంకా నీమాటలు నమ్ముతాంగా? ఏమేనీవగలూ!” అన్నది మంగలి పెళ్ళాం మరింత గట్టిగా మొగుణ్ణి లాగుతూ.

చందమామ

“తల్లీ, చచ్చి నీ కడుపున పుడతా. నన్ను ఈసారికి వదిలిపెట్టు!” అని మళ్ళీ నక్క దొంగవీడుపు ఏడిచింది.

ఈ సమయానికే మంగలి తన బలంకొద్దీ పెళ్ళాన్ని ఒక్క గుంజు గుంజేసిరికి మంగలిపెళ్ళాం కిందపడి పోయింది. మంగలి ఆమెను కొమ్మల మధ్యగా వదేసి ఈడవసాగాడు. ఆయా సంతో మంగలి పెళ్ళానికి స్పృహతప్పి పోయింది. అందుచేత ఆమె మాట్లాడ లేదు.

పెళ్ళాం ఎప్పుడైతే, తనను లాగటం మానేసిందో, మంగలి నక్కబావ పని అయిపోయిందనుకున్నాడు. చేతిలో ఉన్నతాడు భద్రంగా వట్టుకుని కొమ్మల మధ్య ఇరుక్కుపోయిన పెళ్ళాందగ్గిరికి వచ్చాడు.

ఇదంతా చూస్తున్న నక్కబావ, “నీ కడుపు చల్లగా వెయ్యేళ్ళు బతుకమ్మా! నన్ను వదిలించి ఈసారికి నాప్రాణం రక్షించావు,” అంటూ దూరంగా వెళ్లి పోయింది.

“నీ దొంగెత్తులు నాదగ్గిరనా? నే నెవడనుకున్నావు?” అంటూ మంగలి స్పృహతప్పి పడిఉన్న పెళ్ళాన్ని

చీకట్లో పోయ్చుకోలేక దుడ్డుకర్రతో చావబాదాడు.

ఈ దెబ్బకు స్పృహవచ్చి మంగలి పెళ్ళాం, “కుయ్యో, మొర్రో!” అంటూ లేచింది. ఈసమయానికి తూర్పు తెల్ల వారుతోంది. ఇప్పుడు మంగలి తన పెళ్ళాన్ని గుర్తించి “ఓసి నువ్వుపే ? అయితే నక్కబావ ఏదీ ? ఇంకేం ? దాన్ని నువ్వే విడిపించావా?” అంటూ మళ్ళీ పెళ్ళాన్ని తన్ననారంభించాడు.

“నక్కబావను నేను విడిపించలేదు, మొర్రో!” అంటూ మంగలి పెళ్ళాం ఏడిచింది.

మొదట మంగలి పెళ్ళాన్ని నమ్మ లేదు. కాని కాస్త వెలుతురువచ్చి తమ ఇద్దరిచేతులకూ ఉన్న తాళు చూసు కున్నాక, నక్కబావ దొరకనేలేదనీ, తెల్లవార్లూ ఒకరితో ఒకరు పెనగు లాడారనీ తెలిసిపోయింది. రాత్రల్లా వాళ్ళవడిన శ్రమకుతోడు నక్కబావ వచ్చి వాళ్ళనుచూసి నవ్వి పోవటం మరింత దుర్భరమయింది మంగలి దంప తులకు. తమనుతాము తిట్టుకుంటూ మంగలి దంపతు లింటికి పోయారు. నక్కబావకు శిక్ష జరగనేలేదు.

నేటి పాపలు రేపటి హాసులు

"నీ చేతిలోది ఏమిటి?"

"చందమామ"

దారి - తెన్ను
గొడ్డు - గోద
పిల్ల - జెల్ల
సిగ్గు - శరం
నోరు - వాయి
రాయి - రప్ప
మందు - మాకు
గుడ్డు - గోచీ
దూడ - దుడికి
రవ్వ - రద్ది
చీకు - చింతా

జంటమాటలు

కరువు - కాటకం
దారి - తెన్ను
బిడ్డ - సాప
అంతు - పొంతు
మాట - మంతి
దగ్గర - దాపు
అచ్చట - ముచ్చట
అన్నెము - పున్నెము

బీద - సాద
నిక్కు - పెక్కు
దారి - జొంక
కట్టె - కంప
మాట - ముల్లె
చేత్త - చెదారం
తుక్కు - దుమారం
దుమ్ము - దూ?
అల్లరి - ఆగం
దిక్కు - దిశ

[పాపలా! మీకు ఇట్లాంటివి ఇంకా తెలిస్తే వ్రాయండి.]

తెనాలి రామలింగం

తిరిగేకాలూ, తిప్పే నోరూ పూరు కుండవని మీకూ తెలిసేవుంటుంది. మన రామలింగంచేసే దుండగాలు రోజురోజుకూ మితిమీరి పోసాగినై. చిక్కిన వారినల్లా వచించకుండా వదిలే వాడుకాదు. ఆఖరుకు రాయలవారిని కూడా వరాభవం చెయ్యటానికి పూను కున్నాడు. రాయలవారు అగ్రహించి రామలింగాన్ని అడివికి తీసికెళ్లి చంప మని యిద్దరు సేవకులకు ఆర్దరిచ్చారు.

సేవకులను ఎలాగో కల్లిబొల్లి కబుర్లతో మోసంచేసి, వాళ్లకు చెరో పదివరహాలు లంచంయిచ్చి రామలింగం ఆ గండం తప్పకున్నాడు. సేవకులు వొక మేకనునరికి, రక్తంతోపున్న ఆ కత్తిని రాయలవారికి చూపారు. పాపం, రాయలవారు రామలింగం చనిపోయాడని నమ్మారు.

ఈ వార్త పూజ్లో అంతటా పొక్కి పోయింది. విన్నవాళ్లందరూ "రామ

లింగం చచ్చాడన్న మాటేగాని, వాడు బ్రహ్మరాక్షసిగా అయినా మనల్ని పీక్కు తింటాడు. బ్రహ్మహత్య మహా పాపం అంటారు. ఈ పాపం మనల్ని పూరికే వదలదు. దేశానికి వల్లమాలిన అరిసాలు చుట్టుకుంటై." అని గుస గుసలు మొదలు పెట్టారు.

ఈ గుసగుసలు చివరికి రాయలవారి చెవులకూడా బడినై. రాయలవారు పండితుల్ని పిలిపించారు. పాప పరిహారంగా శాంతి క్రియలు జరిపవచ్చని సలహా యిచ్చారు పండితులు. సరేనని, రాయలవారు, శాంతి క్రియలు జరిపించ మని తాతా చాడ్యులవారిని పురమా యించారు.

తాతాచాడ్యులవారు, సూటవనమండు గురు బ్రాహ్మలతో ఓ అమావాస్య అర్ధ రాత్రి వేళకు పూరివెలవలపున్న మర్రి చెట్టుక్రిందకు శాంతి క్రియలు జరప టానికి చేరారు.

చందమామ

కామలింగం ఈ సన్నాహ మంతా ఎలాగో ముందుగానే పసి కట్టాడు. తాతా చార్యులవారు బృం దంతో ముక్రిక్రిందకు చేరక పూర్వమే రామలింగం, ఒంటి నిండా ఎర్రనిలక్క, మొహానికి నల్లనిమసీ పూసుకుని చెట్టుమీదకు చేరి కొమ్మల చాటున దాగి కూర్చున్నాడు.

అచార్యులవారు, బ్రాహ్మణ బృందంతో హోమగుండంచూట్టూ చేరి మంత్రాలు చదువుతూ 'ఓ, బ్రహ్మ రాక్షసి,' అని పిలిచారు. కొమ్మల చాటు నించి కామలింగం 'ఓ' అని పలికాడు. ఇది వినంగానే అందరూ తెల్లబోయి, "బ్రహ్మరాక్షసి స్వయంగా పలుకుతోం దేమా?" అని ఒకరి మొఖాలు ఒకరు చూసుకో సాగారు.

అదనుకు కాచుకునివున్న రామ లింగం హఠాత్తుగా చెట్టుమీడినుంచి మొండిమొలతో వాళ్లమధ్య హోమ గుండం కాంతిలో బ్రహ్మరాక్షసికిమల్లే దూకాడు. "బ్రహ్మరాక్షసి వెంటపడనే పడిం"దని ఎవరిమొటుకువారు ప్రాణాలు బిగబట్టుకుని పతాయన చిత్తగించారు.

తాతా చార్యులవారుకూడా ఒక్కపరుగున వచ్చి రామలింగంతో జరిగిందంతా విన్న వించారు.

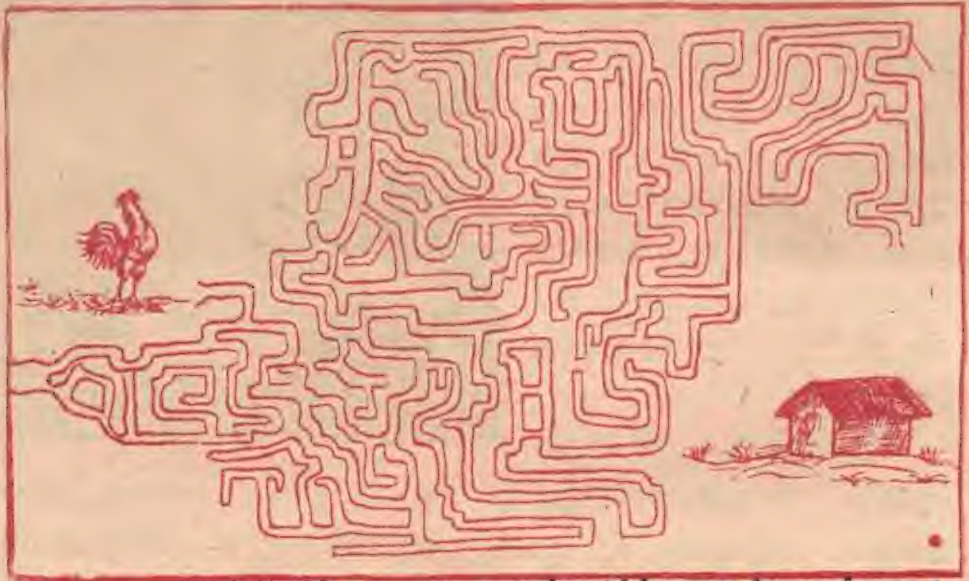
రాయలవారు "బ్రహ్మరాక్షసి నా వెంట బడాల్సింది. మీ వెంట ఎందుకు బద్దదబ్బా?" అని అడిగారు.

"బహుశా, తమమీదికి రానివ్వ కుండా మేము అడ్డుకున్నామని మా వెంట పడివుంటుం"దని అచార్యులవారు సమాధాన పరిచారు, వేరే పాటపోక.

"అలాగైతే, ఈ బ్రహ్మరాక్షసిని ఉచ్చాటన చేసినవారికి వేయివరాలిస్తా మని చాటింపు వేయించండి," అని రాయలవారు ఉత్తరువిచ్చారు.

చూడ్డాం ఉచ్చాటన ఎలా జరుగు తుందో!

కోడిపుంజు ఇంటిదోవ తప్పిపోయింది. ఇప్పుడు ఏదోపనుపొతే ఇంటికి చేరుతుందో చెప్పండి.

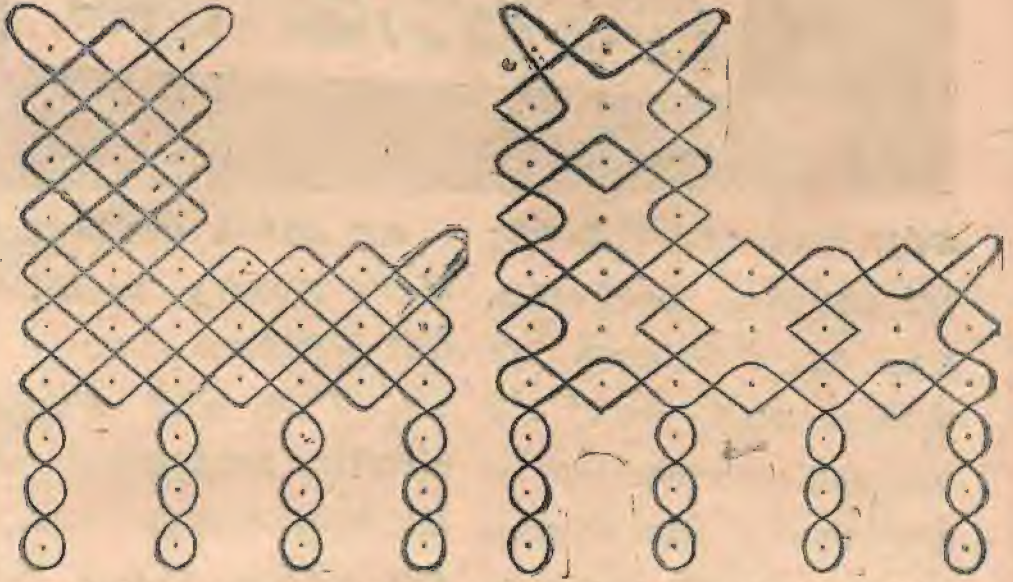

ఈబొమ్మ చూడండి.
కోడికూస్తే కొట్టిరి
చెట్టు వంగుతుంది.
అప్పుడు మంగలారు
నదిదాటి కోటలో
రాజుగారికి జైరం
చేస్తారు. తన యిష్టం
వచ్చినప్పుడల్లా
మంగలి కోటలోకి
పోతూంటారు.
అంటే కోడిచేత
కూయిస్తూంటారు.
ఇది ఎట్లా సాధ్య
మవుతుంది?

సమాధానం
57 పేజీలో చూడండి

పైన రెండు కుర్చీలు ఉన్నాయి. ఒకటి అన్నయ్యకి, ఒకటి బావకి. ఏది ఎవరికి వేస్తావో చెప్పు?

కూర్పు: ద్విభాష్యం పుల్లనరోజిని, దుగ్గాడ.

నీ డ బొమ్మ లు

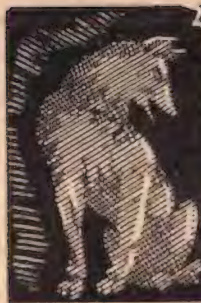

ఎలగుబంటి

కుక్క

అవు

***** చందమామ *****

తొక పికుడు గాడు

అనగా అనగా ఒక పూళ్లో వెంకయ్య అనే రెడ్డివున్నాడు. అతనికి బ్రరలు, ఆవులు, ఎద్దు, కోడెలు చాచావు రెండు వందలదాక వున్నవి. వాటిలో కోడె దూడ వకటి భలే బాగావుంటుంది. ఆ పూళ్లో వకదొంగ దానిని కాజెయ్యాల వని యెన్నాళ్లనుంచో చూస్తున్నాడు. అనాడు ఎవ్వరికీ తెలియకుండా కొట్టములోకి వెళ్లి దూలం మీద దాక్కున్నాడు.

ఆవూరికి దగ్గర్లో ఒకచిన్న అడవి వుంది. దాంట్లో వక పెద్దపులివున్నది. ఆ పెద్దపులికి ఆరోజున ఆహారములేక ఒక కోడెదూడనైనా పట్టుకుతినడామని చీకటి పడ్డాక ఆ చావిట్లో ఒక ప్రక్క వండుకొనివుంది.

బాగా చీకటిపడి అందరూ నిద్ర పోయాక దొంగవాడు దూలముమీద నుండి క్రిందకుదిగాడు. వాడు కావాలను కున్న కోడెకు యింకా కొమ్ములు రాలేదుకనుక వరసన అన్నిటికి నెత్తి మీద చెయ్యేసి తడుముతూ పులిదగ్గర కొచ్చి తడిమేడు. కొమ్ములు చేతికి తగల్గేదు. యిదేరా కోడెదూడ అనుకొని పైనయెక్కి కూర్చొని “ఛెయ్” అని తోలేడు.

పులి గాభరాపడింది. ఆ పులికి గిలి అంటే భయం. తనమీద యెక్కింది ‘గిలి’ అనుకొని భయపడి పరుగెత్తడం మొదలుపెట్టింది. తిన్నగా అరణ్యంలోకి దారితీసింది. తెల్లవారేటప్పటికి బాగా నట్టడవిలోనికి పోయింది. తెల్లవార

గానే తనెక్కింది కోడెదూడగాడు, పులి
అని దొంగ గ్రహించాడు. యెట్లా
భగవంతుడా దీనిని తప్పించుకునేదని
ఆలోచిస్తున్నాడు.

యింతలోకి పెద్ద పెద్ద వూడలు
దిగివున్న మురిచెట్టుక్రిందగా పెద్దపులి
పోతున్నది. దొంగ ఒకవూడ పట్టుకొని
చెట్టుమీదకు పారిపోయాడు. తనమీద
వున్న గిలి పోయిందిగదా అని పులి
పరిగెత్తుకుంటూ పోయింది. దారిలో
పెద్దపులికి యెలుగుబంటి యెదురై
“ఎక్కడికి పోతున్నావు పులిబావా!”
అని అడిగింది.

పులి జరిగిన సంగతంతా చెప్పింది.
అదివిని యెలుగుబంటి పకపకనవ్వుతూ
“అ గిలిని నేను చంపుతా, రా! నేను
చెట్టెక్కి ఆ గిలిగాణ్ణి క్రిందకుతోస్తాను.
నీవు వెంటనే అదాటున గిలిగాడిమీద
పడి చంపేయి” అంది.

సరేనంటే సరేననుకుని ఆ రెండు
బయలుదేరి ఆచెట్టుదగ్గరకు వచ్చినై.

ఎలుగుబంటి చెట్టెక్కింది. పెద్దపులి
క్రింద కాపలా కాస్తూ కూర్చుంది.
యిది చూస్తున్న దొంగకి యేమీ
తోచడంలేదు. యెలుగుగొడ్డు దగ్గరకు
వస్తున్నది. దొంగ ఇంక లాభంలేదని
వచ్చే యెలుగుగొడ్డుని వెనక కాలితోటి
ఒక్కతన్ను తన్నేడు. ఆ తన్నుకి
పట్టువదిలి యెలుగుగొడ్డు క్రిందపడింది.
గిలిగాడు క్రిందపడ్డాడని పులి ఎగిరి
ఎలుగుగొడ్డుమీద దూకింది.

“బావా నేనుయెలుగుగొడ్డుని; చంప
మాకు. నీడు గిలిగాడు కాదు, వెనక
తన్నుడుగాడు. యిక్కడున్నామంటే
ఆన్యాయంగా చంపుతాడు” అని పెద్ద
పులిని వెంటపెట్టుకొని అక్కడనుంచి

“మన ఆరణ్యంలోకి
గిరిగాడు వచ్చాడు” అని పెద్ద
పులి అంది.

“కాదు వెనక తన్నుడుగాడు
వచ్చాడు” అని యెలుగుబంటి
అన్నది.

నక్క పెద్ద పెట్టున నవ్వి
“ఓరిపిచ్చివాళ్లల్లారా! ఈభాగ్యా
నికేపరిగె త్తిపోతున్నారా? గిరిగా
దేమిటి? వెనక తన్నుడుగా
దేమిటి? మీరు పారిపోవట
మేమిటి? మీ పరాక్రమం మండి
నట్టే ఉంది. వెనక్కు పదండి.
వాడి అంతు నేను కనుక్కుంటా
ను” అని ప్రోద్బలం చేసి,
అయిదర్భీ వెనక్కు తిప్పింది.

దొంగ యింక ఇక్కడవుంటే
లాభంలేదని దగ్గర్లోనే పాడుబద్ద
గుడివుంటే దాంట్లోకి వెళ్లి
తలుపు బిగించి కూచున్నాడు.
నక్క, పెద్దపులి, యెలుగుగొడ్డు
ఆ చెట్టుదగ్గరకువస్తే వాడు
అక్కడలేడు.

వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా ఒకపేపరుగు
పరిగె త్తిపోయింది.

అట్లా పోతుండగా వాళ్ళకి నక్క దావ
యెదురై “ఏమిటలా పరుగెత్తుతున్నా?”రని
అడిగింది.

***** చందమామ *****

“నేను చెప్పలేదా? మనం వచ్చే తోపల వాడెక్కడో దాక్కున్నాడు. పిరికివాడు కాకపోతే దాక్కుంటాడా? ఇక్కడ దాక్కునేటందుకు మాత్రం ఏముంది, ఈ గుడితప్ప. రండి, ఈ గుళ్లో ఉన్నాడేమో చూతాం” అని నక్క పులిని, యెలుగుగొడ్డునూ గుడి దగ్గిరికి తెచ్చింది.

గుడి తలుపులు వేసి ఉన్నై. గుడి తలుపు తీయాలని నక్క ప్రయత్నం చేసింది, కాని సాధ్యపడ లేదు. చివరకు నక్క విసిగి ఆ తలుపు బొక్కగుండ తోకదూర్చి గడియ తీద్దా మని ప్రయత్నించింది. యిది దొంగ చూచి దాని తోక పట్టుకున్నాడు. నక్క ఇకిలింపటం మొదలుపెట్టింది.

నక్క యికిలింపుచూసి ఎలుగు గాడు-“ఏం, నక్కబావా? ఇకిలిస్తున్నా వెందుకూ?” అని అడిగింది.

“ఇకిలింపందీ పికిలింపందీ ఎన్నాళ్ల కిందబో వేసిన ఇనపగడియలు పస్తా యా?” అన్నది నక్క.

ఈవిధంగా కాసేపు దొంగా నక్కా పీకులాడేవరకు నక్కతోక కాస్తా తెగి పోయింది.

నక్క బ్రతుకుజీవుడా అని పరిగె త్రటం మొదలుపెట్టింది. పులీ, ఎలుగు గొడ్డుకూడా వెంట పడుగెత్తి-“నక్క బావా, నక్కబావా? గుళ్ళో ఉన్నది ఎవరు?” అని అడిగినై.

“గుళ్ళోఉన్నది గిలిగాడూ కాదు; వెనకతన్నుడుగాడూ కాదు; తోకపీకుడు గాడు!” అని అదే ఉరుకుఉరికింది.

పాపం దొంగ ఇక “దూడలేకపోతే పోయింది. ప్రాణమన్నా దక్కింది కదా” అని ఇంటికి చేరుకున్నాడు.

ఒకఊళ్లో ఆ స్త్రీపరురాలైన అవ్వ ఉండేది. ఆవిడకు పదేళ్ల మనమరాలు ఉండేది. అవ్వ మనమరాలిని వల్ల మాలిన అడుపులో వుంచేది. ఎక్కడికీ పోనిచ్చేదికాదు. ఇంటికొచ్చిన పిల్లలతో ఆడుకోనిచ్చేది కాదు. అందుకని మన మరాలు అవ్వ ఇంటో లేనప్పుడల్లా గట్టిగా “ఈ ముసలిముండ చచ్చినా బాగుండును,” అనుకుంటూ ఉండేది.

ఆ ఇంటో అవ్వ మనమరాలూ కాక ఒక చిలకకూడా ఉంది. దాన్ని మనమరాలు పెంచుతూ ఉండేది. కొద్ది

రోజుల్లో ఆచిలకకూడా మనమరాలు మాటిమాటికీ అనుకునేమాటలు నేర్చు కున్నది. ముసలమ్మ స్నేహితురాళ్లు ఎవరైనా ఆమెదగ్గిరకివచ్చి మాట్లాడు తున్నప్పుడు “ఈముసలిముండ చచ్చినా బాగుండును” అని అనేది.

ఈమాట మొదటిసారి విన్నప్పుడు అవ్వ నిర్భాంతపోయింది. దాని కటు వంటిమాటలు ఎట్లావట్టుబడిందీ అవ్వకు తెలియలేదు. మనమరాలుమీద అవ్వకు అనుమానం పోలేదు. ఎందుకంటే తన ఎదుట మనమరాలెంతో అమా యకురాలిల్లే కనిపించేది.

అ స్తమానమూ చిలక “ఈ ముసలి ముండ చచ్చినా బాగుండును,” అంటూ ఉంటే దానిచేత ఆ దుర్భాషలు మాని పించటం ఎట్లాగో అవ్వకు తెలియ లేదు. అందుకని పొడుగునిఉన్న ఒక సద్రాహ్మడి యింటికిపోయి, “శాస్తుల్లు గారూ, శాస్తుల్లుగారూ, మాయింటో

కుందేలు యుక్తి

ఒకనాడు ఒక కుందేలుపిల్ల తల్లికి చెప్పకుండా నదిలో నీళ్లు తాగబోయి నదిలో పడిపోయింది. వరదలు కావటం వేత నది జోరుగా ప్రవహిస్తున్నది. అదృష్టవశాత్తు నది కెరటాలు కుందేలు పిల్లను ఒక లంకమీదికి చేర్చాయి. చావు తప్పి కన్ను లొట్టబోయి కుందేలు పిల్ల ఆ లంకమీద నివాసం ఏర్పరచుకున్నది.

లంకనిండా పచ్చని గడ్డి, ఆకుల చెట్లూ, పొదలూ ఉన్నాయి. కుందేలుకు కావలసినంత ఆహారం, కాని, పాపం, మన కుందేలుకు తోడులేదు. ఆ లంక మీద మన కుందేలు తప్ప మరో ప్రాణి లేనేలేదు. ఈ విషయం కుందేలుకు చాలా దిగుతుగా ఉంది. విచారం జాప్తి అయినప్పుడల్లా మన కుందేలు

నది ఒడ్డుకువచ్చి దూరాన కనిపించే అవతలిగట్టును చూస్తూ కూచునేది. అక్కడ ఉన్న తనవారందరినీ తలుచు కుని కంట నీరుకారేడి. వారినిచేరే ఉపాయం లేదే అనుకుని పెద్దపెట్టున ఏడ్చేది.

ఒక రోజున మన కుందేలు నది ఒడ్డున కూచుని ఏడుస్తుండగా నీటిలో ఏదో చప్పుడయింది. కొంచెం జాగ్రత్తగా పరికించిచూస్తే ఏదో చిన్న దుంగ లాటిది తేలుతూ కనిపించింది. కాని అది దుంగకాదు; మొసలి. ఈ సంగతి మన కుందేలు గ్రహించింది.

మొసలిని చూడగానే మన కుందేలుకు పట్టరాని అసూయ కలిగింది. మొసలి హాయిగా ఆ ఒడ్డునుంచి ఈ

చందమామ

ఒడ్డుకు ఊణంలో ఈదగలదు. తనకా భాగ్యం లేదుకద! కావాలంటే ఈ మొసలి తనని ఊణంలో అవతలి ఒడ్డుకు చేర్చగలదు. కాని మొసలిది కుళ్లుబుద్ధి. అందుచేత దాన్ని ఉపకారం అడిగి లాభంలేదు.

ఇంతలో మన కుందేలుకు ఒక చక్కని ఉపాయం తట్టింది. మొసలిని

మోసంచేసి అవతలి ఒడ్డు చేరటానికి మన కుందేలు ఒక పన్నాగం పన్నింది.

“మొసలిబావా, మొసలి బావా! నిన్ను నేను కని పెట్టాలే,” అన్నది కుందేలు.

నీళ్లలో కదలకుండా తేలుతుంటే తన్నెవరూ కనుక్కోలేరని మొసలి నమ్మకం. తన రహస్యం కనుక్కుం దెవరాలని మొసలి తలపై కెత్తి కుందేలును చూసింది.

“నీటిలో ఎంతసేపు నానుతావు? కాస్తేపు ఇట్లావచ్చి ఈ గడ్డిమీద

ఎందరో ఆరుదువుగాని రా!” అని కుందేలు మొసలి నాహ్వనించింది.

మొసలి పైకివచ్చింది. మొసలి కుందేలుకాస్తేపు అదీ, ఇదీ మాట్లాడు తున్నారు. చివరకు కుందేలు మొసలితో, “మీ జాతిని చూస్తే నాకు చాలా విచారం. మీకు దేవుడు చక్కని రూపం ఇచ్చాడు. ఎంతో తెలివితేటలిచ్చాడు.

కాని, పాపం మీ జాతికి ఎదు గూ బొదు గూ లేదు. మా కుందేళ్లు మీలాగా నూరేళ్లుబతకలేక పోయినా, కొద్దిరోజుల్లోనే

వందలేసి మునిమనమలని ఎత్తుతాం. ఎంత ప్రదేశమైనా సరే ఇట్టై ఆక్రమించేస్తాం? మీకు, పాపం, ఆ అదృష్టం ఇవ్వలేదు భగవంతుడు,” అన్నది. విచారం నటిస్తూ.

ఈ అబద్ధం మాటలు వినేసరికి మొసలికి ఆశ్చర్యమూ, ఏడుపూ వచ్చాయి.

“కో అన్నానా అంటే కోటి మొసళ్ళు వచ్చేస్తాయి,” అన్నది మొసలి.

“ఏదీ నీవాళ్ళందరినీ పట్టుకురా చూశాం,” అన్నది కుందేలు.

మొసలి వెంటనే వెళ్ళి ఒక్క ఊణంలో ఒక బ్రహ్మాండమైన మొసళ్ళ దండుతో తిరిగివచ్చి,

అబ్బాయి : ఏయ్ పోలీసూ ! మా అమ్మా, నాయనా, అన్నా తప్పిపోయారు. వాళ్ళని పట్టియిస్తావా ?

“ఇప్పుడేమంటావు ?” అన్నది.

కుందేలు మొసళ్ళ నన్నిటిని చూసి, చప్పరించింది. “ఇంతేనా ? మీరంతా వరసన పడుకున్నా, ఈ ఒడ్డునుంచి ఆవొడ్డుదాకా చాలరు,” అన్నది.

“నువు చెప్పేది పచ్చి అబద్ధం. ఒక్కొక్క ఆడమొసలి లక్షలేసి గుడ్లు పెడుతుంది. కాస్త పుస్తకాల్లో నువ్వు సంగతి చదవలేదా ? మాతో పోలిస్తే మీ కుందేళ్లేపాటి ?” అన్నది మొసలి.

మొసలికి మరింత రోషంవచ్చింది. “అది నిజమో, అబద్ధమో నీ కిప్పుడే చూపిస్తాను,” అంటూ మొసలి తన వారి వందరినీ నదికి వంతెనకట్ట మన్నది. వెంటనే మొసళ్ళన్నీ ఈ వొడ్డునుంచి ఆవొడ్డుదాకా పరుచుకుని పడుకున్నాయి.

‘పుస్తకాల్లో ఎన్నో అబద్ధాలు రాస్తారు. మీ గుడ్లను మీరే తింటారనే అవఖ్యాతికూడా ఉన్నది. నేను ప్రత్యక్ష సాక్ష్యంలేందే నమ్మును. ఇంత కాలంగా నే నిక్కడ ఉంటున్నాను గాని ఒక్క మొసలినికూడా చూడలేదు,” అన్నది కుందేలు.

“అమ్మయ్యో, మొసలి బావా, నీవు చెప్పింది నిజమే. అయినా మీవి చాలా పొడుగుపాటి శరీరాలు. ఇంతకూ

మీరంతా కలిసి వందమంది అయినా లేకపోవచ్చు. ఎంచిచూస్తేగాని ఎంతమంది ఉన్నదీ తెలియదు.” అన్నది కుందేలు.

“ఎంచుకో!” అన్నది మొసలి దర్పంగా.

“ముందునేను మీవాళ్ళనెంచుతాను. తరువాత మావాళ్ళను నువ్వెంచుదువుగాని. మీవాళ్ళను కదలకుండా ఉండమను. నేను వాళ్ళవీపులమీదుగా ఎంచుకుంటూ పోయి తిరిగివస్తాను,” అన్నది కుందేలు.

మొసలి సరేనన్నది.

“ఒక టీ, రెండూ, మూడూ, నాలుగూ, ఐదూ”.... అని ఎంచుకుంటూ, ఒక మొసలి వీపుమీదినుంచి మరొక మొసలి వీపుమీదికి ఎగురుకుంటూ, కుందేలు ఉణంలో నది అవతలవొడ్డుచేరి,

అఖరు మొసలివీపుమీదినుంచి వొడ్డుకు దూకింది.

కుందేలు ఏమంటుందో వినాలని ఈడుకుంటూవచ్చిన మొసలి నిర్ఘాంత పోయి చూడసాగింది. ఎందుకంటే, కుందేలు చేతులతో పొట్టను వొత్తుకుంటూ నవ్వుసాగింది.

“ఎందుకు నవ్వుతావు?” అన్నది మొసలి.

“నీతెలివికి!” అన్నది కుందేలు. “నీకెంత శరీరంఉండి ఏంలాభం? నీ వాల్లెంతమంది ఉంటే ఎవడిక్కావాలి? నీతలకాయలో దేవుడు మట్టిపెట్టాడు. అందుకనే నేనీ వొడ్డుచేరగలిగాను,” అన్నది కుందేలు.

మనకుందేలు ఇంతకాలానికి మళ్ళీ తనవారిని కలుసుకుని, పెళ్లి చేసుకుని, గంపెడు పిల్లల్నికని సుఖంగాఉంది.

జానీల పాటలు

ఏటిగట్టూమీద కరివేపచెట్టు
గాలివానావచ్చి కొమ్మలల్లాడె
కొమ్మలల్లాడెనే గొలుసులల్లాడె
కొని కొన్నిముత్యాల చెరులల్లాడె.

పిల్లీ, పిల్లీ, పిల్లలకు తల్లి
పల్లెరు ముళ్లల్లో పాలిచ్చిపోవె
పిల్లలకు పాలోని పల్లెలకుబంపు
అబ్బాయికి పాలోని అడుకోబంపు.

ఆ చెట్లపైనుండి అబ్బాయి రాగ
బంగారు తలపాగ చెంగులల్లాడె
ఏవాడ వెళ్లెవు అబ్బాయి నువ్వు
ఎవ్వారు కట్టేరు కాళ్ల మువ్వల్లు?

కలవారిపట్టని గారాములన్నీ
కంచరీ కట్టేడు కంచు మువ్వల్లు
తనతోడి పట్టని తనకు ముద్దన్నీ
అన్నయ్య కట్టేడు వెండి మువ్వల్లు.

వీధి నెందరువున్న విసరదా గాలి?
రచ్చ నెందరువున్న రాదమ్మ వాన?
నాచిన్ని అబ్బాయి వీధి నిలుచుంటె
మోగలి వువ్వుల గాలి, ముత్యాల వాన!

అబ్బాయి మామల్లు యెటువంటివారు
చెవికి చారడేసి పొగుల్లవారు
అంచు పంచెలవారు - అంగీలవారు
పట్టు పంచెలవారు - పాగాలవారు

పెనరకాయలవంటి పెదిమెల్లవారు
కందికాయలవంటి కనుబొమలవారు
మిరపకాయలవంటి మీసాలవారు
వారు మా అబ్బాయి మేనమామల్లు-

తమలపాకులమీద లేఖల్లు వ్రాసి
తమ్ముడంపినాడె తన ముద్దుమాట;
తనముద్దు మాటొకటి దబ్బపండెకటి
నాచిన్ని తమ్ముడా రార అబ్బాయి.

ఏటిగట్టూ మీద సంధ్యల్లు వార్చె
ఎజ్జిన్ని చినవాడు ఎవరి అబ్బాయి
నాగగంధపు చెవుల పొగులున్నాయి
నా మేన అల్లుడా రార అబ్బాయి.

సూర్యుడూ, చంద్రుడూ అన్నదమ్ముల్లు
సూటి గుఱాలెక్కి జూదమాడేరు
అబ్బాయి తమ్ముడూ అన్నదమ్ముల్లు
లక్కపావాలెక్కి లెక్కరాసేరు.

గంధమ్ము తీసిన్న సాన చల్లన్న
సభలోన అబ్బాయి మాటచల్లన్న
ఇందూప తీసిన నీళ్లు చల్లన్న
ఇంట్లోని అమ్మాయి కడుపు చల్లన్న.

ఊరికి వుద్యోగి రాజు పచ్చేడు
విడిమట్టు చూపండి విందు నాయిల్లు.
ఊరికి వుద్యోగి రాజు అబ్బాయి
విడిమట్టు నీయిల్లు విందు నాయిల్లు.

చిక్కుడూ పువ్వెరుపు చిలుక ముక్కెరుపు
చిగురెరుపు చింతల్ల, దోరపండెరుపు
రాచవారిళ్లల్లా మాణిక్య మెరుపు
తానెరుపు అమ్మాయి తనవారిలోన.

గోపాలకృష్ణమ్మ పెళ్లయ్యో నాడు
గోరింట పూచింది కొమ్మలేకుండ!
మాయింటి అబ్బాయి పెళ్లయ్యోనాడు
మల్లెల్లు పూచేయి మొగ్గలేకుండ!

వేసంగి కాలాన ఓ పెళ్ళికొడక
వేప తోరణాల నీడనే రమ్ము
మాయింటి అబ్బాయి పెళ్లయ్యోనాడు
మామిడి తోరణాలు మరిదూరి రమ్ము.

ఏనుగూ యెక్కియే ఓరాజు రాగ
ఏక దివాణమ్ము యెవరి లోగీలి?
పల్లకి యెక్కియే ఓరాజు రాగ
బంగారు తలుపుల్లి యెవరి లోగీలి?
అందలా లెక్కియే ఓరాజు రాగ
అద్దాల తలుపుల్లి యెవరి లోగీలి?

ఏనూగ ఎక్కియే అబ్బాయి రాగ
ఏక దివాణమ్ము వదినె లోగీలి.
పల్లకి యెక్కియే అబ్బాయి రాగ
బంగారు తలుపుల్లి వదినె లోగీలి.
అందలా లెక్కియే అబ్బాయి రాగ
అద్దాల తలుపుల్లి వదినె లోగీలి.

చిలకలాడెనమ్మ హంసలాడెని
పాపురా లాడెను పందిళ్లలోన
చిలకనా అబ్బాయి, హంస అమ్మాయి
పాపురం కుర్రాడు పందిళ్లలోన.

పిల్లమ్మ కన్నులు బీరపువ్వులు
అబ్బాయి కన్నులు కలువరేకులు
కలువ రేకులవంటి నీ కన్నులాకు
కాటుకలు పెట్టుతే నీకు అందమ్ము.

చింత చెట్టుక్రింద చిటిబొమ్మరిళ్లు
వాటికి వాకిళ్లు బోరు తలుపులు
బోరు తలుపులకింద పొందెన మేడ
ఆమేడ నున్నాయి రెండు హంసల్లు.
ఆరెండు హంసల్లు పేరేమి పేరు
రాచిలుక అబ్బాయి - రంభ అమ్మాయి
చిలుకలకు చెలికాడు తాను అబ్బాయి
హంసలకు చెలికత్తె తాను అమ్మాయి
ఆ యిద్దరి అయ్య చందమామయ్య.

తూర్పునా అబ్బాయి, యిల్లుకట్టేడు
దూలాల మోసేరు, దూదిపరుపుల్లు
పడమటా అబ్బాయి, యిల్లుకట్టేడు
పట్టెల్ల మోసేరు పాలకావిళ్లు
దక్షిణా నబ్బాయి, యిల్లుకట్టేడు
దండెల్ల పోసేరు ధనము పెట్టెల్ల
ఉత్తరా నబ్బాయి, యిల్లుకట్టేడు
ఊరికే వచ్చింది ఊరంత చోటు.

ఆ రాత్రి

యస్. జయ, కాకినాడ.

రాత్రి పర్వం బాగా కురుస్తుంది. చలిగాలి కూడ వేస్తున్నది. “నిద్రపోతానే అమ్మా” అనిచెప్పేను. “అప్పుడే ఏమిటిరా?” అంది అమ్మ. ఇక లాభములేదని ‘తలనొప్పే’ అని విడ్డుమొఖం పెట్టిరాను.

“పో, ఎప్పుడూ, ఏదోఒకవంక; చదువూ లేదు సంధ్యాలేదు” అని కసిరింది.

నాకు అమ్మతో పడుకోవడం అలవాటు. అమ్మప్రక్కన పక్కవేసి పడుకోనిదే నిద్ర రాదు. అందుకని “నువ్వో” అన్నాను. “ఎనిమిదిన్నరకే నన్నుకూడా పడుకో మంటా వేమిటిరా? నీకు నిద్రవస్తే పడుకో, నేను రాను....లేకపోతే చదువుకో” అన్నది.

నిద్ర ముంచుకువస్తోంది. కాని పైకి వెళ్ళి పడుకోవడము భయం. సాయంత్రం అమ్మమ్మచెప్పిన దయ్యముకథ యింకా తలలో మెదులుతునేవుంది. ఐనా మెల్లిగా ఒక్కొక్క మెట్టెక్కి పైకిపోయి, దీపము పెట్టి పడుకొన్నాను....

రాత్రి మెలకువొచ్చింది. దాహమేసింది. అమ్మకోసం ప్రక్కన చూచాను. అమ్మ లేదు సరిగదా మంచం కూడాలేదు. గుండె గతుక్కుమన్నది. పర్వమింకా కురుస్తునే ఉన్నదని తెలుసుకొన్నాను. అమ్మ గది లోలేదు. భయమేసింది. దీనికితోడు దీపం కూడా ఆరిపోయింది. “మంచినీళ్ళు ఎలా దొరుకుతాయి?” అని అటుఇటు చూశాను....

మొదటి బహుమతి పొందిన పోటీ వ్యాసం.

చూడగానే గొడవద్ద ఎవరో నిలుచుని
పున్నట్లు కనిపించింది. ఇంకా కొంచెము
సరిగ్గా చూచాను చీకట్లో

చేతులుచాచుకొని ఎవరో గాలిలో,
పాదాలు భూమికి అంటనియకుండ
నుంచొనివున్నారు. నాకేసిచూచి నవ్వు
తూన్నట్లుగా కనిపించింది. పాదాలులేవు,
హస్తాలులేని మనిషి.... కాదు దయ్యము;
నాకేసిచూస్తూ నవ్వుతూ, చేతులుచాచి
నన్ను రమ్మంటుంది. 'అమ్మా' అని కేక
వేదామనుకొన్నాను నోరెండిపోయింది....
వణుకుతున్నాను.

గాలివేసింది. దానితో మహా కదిలింది
దయ్యం. చేతులు మరింత దగ్గిరికిచాచి
నన్ను మంచంమీదినుంచి ఎత్తుకొపోయిం
ది. భయంతో దానిచేతుల కండకుండా
మంచంమీద జరిగిజరిగి "దబ్బెలు"మని
మంచంమీదనుంచి పడ్డాను.... 'ఏరా చిట్టి?'
అని గాబరాగా అడిగినాడు. ఎవరు? మా
అన్నరామం. "ఎప్పుడు వచ్చాడురా"
అనుకొన్నాను. అన్నయ్య నన్ను ఎత్తుకొని
మంచంమీద పడుకోబెట్టి "ఏమిటి?" అని
అదుర్దాగా అడిగేడు.

"దయ్యం!" అనిమాత్రం చెప్పగలిగేను.

"ఏమిటి?" అని నవ్వుతూ దీపమేశా
డన్నయ్య. దయ్యంవనిన్న గొడకేసిచూచాను.
అన్నయ్య పంట్లాము, కొటు, హేటు,
కొయ్యకు తగిలించివున్నాయి.

అన్నయ్య రాత్రి 9 గంటలబండిలో
వచ్చాడట. ఆనంగతి నాకు తెలియదు.
వచ్చి, నే పడుకొన్నగదిలో చీలకు తన
సూటు తగిలించి. గదిలో గాలివస్తుందని,
అమ్మబదులు మంచంమీద పడుకొన్నాడు.
కాబట్టి అమ్మ క్రిందగదిలో నిద్రపోయింది.
ఇదంతా నాకు తెలియదు. కాబట్టి అమ్మ
లేని సమయంచూచి దయ్యం నన్ను తిను
కెళ్ళడానికి వచ్చిందని భయపడ్డాను.

నేనేమీ మాట్లాడకుండా ఆ బట్టలకేసి
చూస్తుండడముచూచి అన్నయ్య "ఇదేనా
దయ్యం" అని నవ్వెడు. అన్నయ్యతోపాటు
నేనుకూడా నవ్వేను....

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ!

మీరు పెద్దవాళ్ళనహాయం లేకుండా సొంతంగా ఆలోచించి ఈ వజిలు పూర్తి చేయాలి సుమా. అలా పూర్తిచేసి 12 పేజీలో ఉన్న జనాబుతో సరిచూచుకొండి. ఒక్క తప్పకూడా లేకపోతే మీకు పది మార్కులు. ఒక తప్పంటే ఆరు మార్కులు. రెండు తప్పలుంటే నాలుగు మార్కులు. మూడు తప్పలుంటే రెండుమార్కులు. నాలుగుగాని అంతకుమించిగాని తప్పలుంటే మాత్రం బండినున్నా వచ్చినట్లే.

పోతే, దీన్ని పూర్తిచేసేవద్దతి మీకు తెలుసునా? 1 నెంబరు అడ్డంలో ఐదు అక్షరాలు వుండాలి. ఆధారములలో “మనదేశస్తుడు” అని వుండా, దానికి ఐదు అక్షరాల మాట ఏమైయుండాలి అని ఆలోచించాలి. ‘భా’ ‘డు’ ఇచ్చివున్నవి. మిగతా మూడు అక్షరాలు నింపిచూడండి.

అలాగే 2 నెంబరు నిలువు రెండు అక్షరాలు వుండాలి. ఆధారములలో “సూర్యుడు” అని వుంది. దానిని వెతకటానికి సూర్యుడు పేర్లు ఏమిటా అని ఆలోచించి పూర్తిచెయ్యండి. అట్లాగే తతిమ్మా గళ్ళూ పూర్తిచేసి మీ మార్కులు నాకుచెప్పండి.

ఆధారములు

అడ్డము :

1. మనదేశస్థుడు.
6. నైరాగ్యము.
8. భూమి.
10. సగము.
11. ముక్కుతో చూచేది.
12. ఒక చిన్న జంతువు
13. ముర (తలక్రిందుగా).
15. కథ.
16. ఆడపిల్ల.
18. 130.

నిలువు :

2. సూర్యుడు.
3. ఒడ్డు.
4. ఉపాయము.
5. ఒకవారముపేరు.
7. నవరత్నములలో ఒకటి.
9. కొన్ని కాయలలో ఉండేది.
10. కోపము.
14. యోగివేమన...చూశారా?
16. దారి.
17. బెకబెకలాడునది.

40 వ పేజీలోని చిక్కుబొమ్మకి జవాబు మంగలి కోడిచేత కూత వేయించ దలచుకున్నప్పుడు బొదిలోనుంచి అద్దంతీసి చూపేవాడు. అద్దంలో కోడినిచూసి కోడిపుంజు కూతవేసేది.

చందమామ

పోటీవ్యాసం

క్రిందటినెల పోటీ వ్యాసాలలో మొదటి బహుమతిపొందిన "అరాత్రి" అనే కథ ఈ సంచికలో వేశాము. దీన్ని వ్రాసింది, యస్, జయ, రామరావుపేట, కాకినాడ.

రెండవబహుమతి "గంగులు కథ" అనే కల్పనాకథకు యిచ్చాము. దీన్ని వ్రాసింది, బొడ్డా ప్రసన్నకుమారి, దుర్గాడ. ఈకథ నవంబరు 'చందమామ'లో ప్రకటిస్తాము.

మూడవబహుమతి నిర్ణయంకూడా వచ్చే సంచికలో ప్రకటిస్తాము.

సంచాలకుడు :

చందమామ

స్వీకారము :

బాలబంధు

"బాలబంధు" కొత్త పిల్లల మాసపత్రిక, చక్కనిబొమ్మలతో మంచి రచనలతో నెట్టెంబరులో వెలువడింది. వెల 0.25. బాలబంధు తెలుగునాట బాగా ప్రచారం కావాలని మా కోరిక. చిరునామా: 39, అందర్పన్ వీధి, మద్రాసు 1.

మొన్ని కకస్.

అందాసికి.

ఇండియా సిరామిక్స్ లిమిటెడ్

నెల్లూరు - కాళహస్తి - మద్రాసు

ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్

ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్, బొంబాయి.

[1913 లో స్థాపనం]

[ప్రధాన కార్యాలయం :

ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్ బిల్డింగ్, ఫోర్త్, బొంబాయి.

33 సంవత్సరాలుగా దేశవేవరేమూ జాతీయోన్మతి పెంపొందించు ఉన్న ప్రముఖ భారతీయ వీమా సంస్థ.

ఆర్థికంగా సుస్థిరమై, పాండిత్యవంతులైన, విజయవంతమైన వ్యవహారములలో సంస్కారానికి పేరెన్నికగన్న సంస్థ.

1944 లో జరిపిన అదనపువ్యాపారం కోటిరూపాయలు మించింది. చురుకైనవలునంటిన్న, వలుతుబడి కలిగినటువంటి వ్యక్తులు విజయవంతమైన రరణప్రతులు పెట్టకోవచ్చును.

శ్రీ జె. యస్. రెడ్డి వివరాంతు: శ్రీ వి. ఎ. నాగరెడ్డి
క్రాంతి సెక్రటరీ, రీడ్ విజయం,

377, ఎన్ స్ట్రేట్. ★ రాయల్ సీమ ఏరియా,
మద్రాసు. విక్టోరియా పేట, ఆదోని.

శ్రీ యస్. మల్లికార్జునరావు, ఆర్గనైజింగ్ సెక్రటరీ, రెణవాడ.

ఆంధ్రజ్యోతి

దీపావళి సంచిక

గమనిక

ఆంధ్రజ్యోతి ప్రత్యేకసంచిక వెలువడి నప్పుడల్లా ముందుగా మా ఏజెంట్లదగ్గర ఆర్డరివ్వని పాఠకులనేకులు ఆకాభంగం చెందుతున్నారు. కాబట్టి వెంటనే మీ కాపీకొరకు మీ సమీపంలో ఉండే, ఏజెంట్లకు ఆర్డరిచ్చి ఉంచండి.

ఆంధ్రజ్యోతి నవంబరు సంచిక దీపావళి ప్రత్యేక సంచికగా వెలువడుతుంది. రెట్టింపుపేజీలతో, త్రివర్ణచిత్రాలతో, అనేక సాధారణ చిత్రాలతో, ప్రత్యేకకథలతో, వ్యాసాలతో సర్వాలంకార సమన్వితంగా నవంబరున వెలువడుతుంది.

వెల రూపాయి

ఆంధ్రజ్యోతి కార్యాలయం

37 ఆచారప్పనవీధి - మద్రాసు 1

(3) దుఃఖరసం

ఈ మూడు ఫాటోలు మార్క్స్ బార్ ఫ్లే తీసినవి.

చంద్రమౌమ

దీపాపళికి ఎక్కువ అందచందాలతో,
అద్భుతాగితాలమీద మూడురంగుల
చిత్రాలతో ముచ్చటగా వెలువడుతుంది.

సంచిక ధర మామూలు ఆరణాలే
మీ కాపీకి ముందుగానే ఏజెంటుతో చెప్పి ఉంచండి.

Chandamama Oct. '47

Photographed by Marcus Bartley

(2) విరసం

అంతర్జాతీయ చలనచిత్ర ప్రదర్శనోత్సవములలో
ప్రదర్శించుటకు భారతదేశము తరపున
ఎన్నుకొబడిన ఏకైక తెలుగు చిత్రము

వాహినివారి

స్వర్ణసేమ

ఆంధ్రదేశ ముఖ్యకేంద్రములలో
త్వరలో మరల ప్రదర్శింపబడునున్నది.